

Karkerên hemû
welatan
û gelên bîndest,
yekbîn!

riya azadi

Çıriya Paşin 1986
Sal 5
Hejmar 54 (98)
Kasım 1986
Yıl 5
Sayı 54 (98)

Organa Komita Merkezi ya Partiya Sosyalist a Kurdistanê Tirkîyê

“DÖNÜŞÜ OLMAYAN NOKTA”

SBKP Genel Sekreteri Mikhail Gorbaçov ile ABD Başkanı Reagan arasında İzlanda'nın başkenti Reykjavik'te 11-12 Ekim'de yapılan 2. zirve toplantısının da olumlu bir sonuca ulaşmaması dünya barışı açısından üzücü bir durumdur ve bunun sorumlusu, başta ABD olmak üzere emperyalist güçlerdir.

ABD emperyalistleri, daha zirve öncesinde, İzlanda görüşmelerinden somut bir adım atılmasının beklenemeyeceğini ilan ederek niyetlerini ortaya koymuşlardı. Kendisini "Yıldız savaşları" denen maceracı projeye kaptırılmış olan ABD yönetiminin bundan vazgeçmeye niyetli olmadığı her halinden belliydi. ABD'nin öteki NATO'cu ortakları, özellikle Tacher ve Kohl yönetimi, Japon emperyalistleri ise bu konuda ABD'ye sorumsuzca destek vermektedirler. Reagan, aynı zamanda bu desteğe güvenerek son zirvede olumlu bir adım atmamakta direndi.

Sovyetler Birliği'nin, dünyamızın bir nükleer savaş tehlikesinden kurtarılması, silahlanma yarışının durdurulması için yaptığı somut, olumlu öneriler ortada. SB, 2000 yılına kadar dünyamızdaki tüm nükleer silahları ortadan kaldıracak bir program önermiş, bir uzlaşmaya varılmasını kolaylaştırmak için atom denemelerini tek yanlı olarak durdurmuş ve bunu Ocak 1987'ye kadar uzatmıştır. Ne var ki ABD ve müttefikleri, bu yolda somut adımlar atmaktan kaçındıkları gibi, dünyamızda silahlanma yarışını kat kat tırmandıracak, savaş tehlikesini arttıracak "Yıldız Savaşları" projesinde de direnmiyorlar. Nitekim, İzlanda görüşmelerinde, Avrupa'dan orta menzilli füzeleri tümüyle sökmek ve uzun menzilli füzelerin sayısını yarı yarıya indirmek konusunda bir anlaşmaya varılmak üzereyken, ABD'nin yıldız savaşları projesinde direnmesi üzerine hiç bir somut adım atılmadı. Böylece dünyamız çok önemli tarihi bir fırsatı kaçırdı.

Sovyetler Birliği, bu zirve sırasında bir anlaşmaya varılabilmesi, dünya barışı yararına somut adımlar atılabilmesi için büyük çabalar gösterdi. ABD'nin yıldız savaşları projesinde ısrarlı olduğu, Reagan'ın tüm anlaşma kapılarını tıkadığı anlaşılınca, yıldız savaşları için yapılan çalışmanın en azından laboratuvar çalışmaları düzeyinde tutulması, denemelerin uzayda yapılmaması önerisi yapıldı. Bu, anlaşmaya varılması için iyi bir fırsattı. Sov-

yetler Birliği, barış davası için duyduğu derin sorumlulukla tek yanlı özveride bulunuyordu. Ne var ki bu da bir işe yaramadı. Gorbaçov'un, zirve sonrası yaptığı açıklamada belirttiği gibi, Reagan İzlanda'ya eli boş gelmişti. Bir anlaşmaya varmak için yetki verilmişti. Yetki ABD silah tekellerinde idi ve onlar, yola çıkmadan önce Bay Reagan'ın rolünü belirlemişlerdi.

Emperyalistler, her zaman olduğu gibi bu kez de, anlaşmaya varılmaması

konusunda dünya kamuoyunu yanıltmaya çabalyorlar. Sovyetler'in, yıldız savaşları projesini anlaşmaya engel saymasını eleştiriyorlar. Bu mantığın güncülüğü ortada. Nükleer silahları ortadan kaldırdıktan sonra bir "savunma şemsiyesine" ne gerek var? ABD ve yandaşları neden tehlike yaratan bu silahları ortadan kaldırmayı kabul etmiyorlar da, sözde kendilerini onlardan

(devamı 9. sayfada)

— ABD ve Türkiye Ortak Planı —

MUSUL VE KERKÜK'Ü İŞGAL HAZIRLIĞI

İran-Irak savaşı ve Kürdistan sorunu yeni önemli gelişmelere gebe görünüyor.

Cephede yeniden savaşın kızışması, Kürdistan'da partizan hareketinin hız kazanması ve böylece Saddam rejiminin durumunun daha da güçleşmesi üzerine emperyalist çevrelerin ve Ortadoğu'daki gerici güçlerin tedirginliği artıyor. 12 Ekim'de Kürt gerillalarıyla birlikte bir İran komando birliğinin Kerkük'teki askeri üsleri ve petrol tesislerine yaptıkları saldırı bu tedirginliği daha da yükseltti. Türkiye Dışişleri Bakanı Halefoğlu, Kerkük-İskenderun petrol boru hattı üzerinde Türkiye'nin çıkarlarından bir kez daha söz ederek İran'ı uyardı. Aynı günlerde, The Independent adlı İngiliz gazetesi, Türk ordusunun sınıra yığınak yaptığını ve Kerkük bölgesi ciddi bir tehdit altında kalırsa Türk ordusunun oraya İran'dan önce girebileceğini yazdı.

İngiliz gazetesinin haberi hiç de dayanaksız değil. Türk sömürgecilerinin Kerkük petrol bölgesine yönelik heves ve planları ötedenberi biliniyor. Türk devlet adamları ve burjuva basını bu hevesleri zaman zaman gündeme getiriyor. İran - Irak savaşı buna ilişkin umutları bir kez daha tazeledi. Bu yayılmacı, saldırgan plan ve hevesler ABD emperyalizminin bölgedeki hesapları ile çakışıyor.

Türk ordusunun Irak - İran savaşına müdahalesi ve Kerkük petrol bölgesini ele geçirme konusu son günlerde Türkiye'de, politika çevrelerinde ve basında, kendi deyişleriyle "yüksek sesle" tartışılıyor.

SHP İstanbul milletvekili Hüseyin Avni Güler, ABD'nin Türkiye'yi İran - Irak savaşına karıştırmayı ve bundan yararlanarak "çevik güçlerini" bölgeye yerleştirmeyi planladığını açıkladı. Gazeteler, Türk ordusunun Kerkük - Musul yöresine yönelik muhtemel saldırısına ilişkin Amerikan - Türk yapımı bu ortak senaryodan geniş biçimde söz ediyorlar.

Kerkük - İskenderun petrol boru hattından yılda 46,5 milyon ton petrol pompalanıyor. Türkiye'de sarf edilen akaryakıtın yüzde 35'i bu petrolden karşılanıyor. Türkiye ayrıca boru hattı nedeniyle Irak'tan yılda 300 milyon dolar kira alıyor. İkinci bir hat döşenmesi için de Irak'la anlaşmaya varıldı. O da tamamlanıncaya İskenderun'a akan petrol yılda 70 milyon tona ve kira da 500 milyon dolara varacak.

Bu hattın Türk sömürgeci rejimi için taşıdığı önem ortada. Elbet bu, İran - Irak savaşına müdahale etme ve sınırlar ötesi bir fetih savaşına girişme hakkını ona vermez. Ne var ki, sömürgeci-faşist rejimin amacı salt

(devamı 8. sayfada)

MİLİTANLARDAN...

ÇEND XEBER JI HÊLA MÊRDİNÊ

Hevalno, ji wera ji hêla Mêrdînê çend xeberan dîşim:

Eşireta Ehmedê Mellê koçer in. Nuha bî tevayî çek û silahên hukumetê girtine. Dî navbera Îdil û Czirê ciwar bûne. Serokê eşirê Ehmed e. Ehmed mehkûm bû, si sal ceza dabûnê. Lî hêla Wanê hate girtin. Lê qamandarê hukma leşkerî te ji hakimînan ra dibêje ku "Ev kesa merwê me ye, bona vê yekê iftira lê dîkin, wi berdîn." Û Ehmed hat berdan..

***

Lî sinorê Sûriyê li gundê BARİMÎ bî navê İbrahim Yalçın merwek heye. Diya wi ji xelkê İzmîrê ye, angone Kurd e. Navbera İbrahim û eskeran baş e. Dî sala 1981 da alikariya zabîten Tırkan dîxwaze ku hezkiriya xwe ji gundeki Sûriyê birevine. Zabîti wi dîke nav panzerê eskeriyê, tevi eskeran dîçin sinor. Ew dîçe, bî destê keçîkê dîgre tine. Davêjine panzerê, hildîdî tinin gundê Barımı. Gund grêdayê İdilê ye.

FAŞİST REJİMİ PROTESTO ETTİK

Sömürgeci-faşist rejimin Irak Kürdistanı'nı bombalaması üzerine Norveç'teki Kürdistan'lı ve Türkiye'li işçi örgütleri biraraya geldik. Öncelikle basına, siyasi partilere, sendikalara ve diğer demokratik örgütlere yönelik bir mektup hazırlayıp ilettik. Bu mektubun bir suretini de Norveç Dışişleri Bakanlığına ilettik. Bakanlık Danışmanı Bernt Bull ile görüşüp sözlü olarak da bilgi verildi, uluslararası platformlarda Norveç'in saldırıyı protesto etmesi istendi. Bakanlık Danışmanı, bu konuda araştırma yaptıklarını ve üzerinde duracaklarını söyledi.

İşçi Partisi'nin yayın organı Arbeiderbladet Gazetesi, Irak Kürdistanı'na yapılan saldırıyı, başmakale ile, "Kürtlere Karşı Napalm" başlığı altında yorumlayıp

Xuya ye ku İbrahim merwê hukumetê ye, xulamîya wan dîke. Lê dêmeki şunda peywendîya İbrahim û Apociyan çêbû. Apoci wi dîkin berpûrsiyarê mîntiqê. İbrahim, biraziyê xwe Dawût ji dîghîne xwe. Rojeki Apoci tîn dibêjin "bo me nan pe-xwarin lazim e, dîwê em bîçîn bavêjine ser filan malî". Dawût dîşînine gund. Dawût û bavê xwe xeber dîghîne qereqolê. Esker tîn û derdore-n wan dîgrîn, dibêjin "teslim bin!" İbrahim wê lehze radîbe ser piyan û destê xwe bilind dîke. Eskerek berdî-yê dî zend da brîndar dîke. İbrahim xwe davêje erdê. Zabîtek bî esker ra hêrs dîkeve, dibêje: "Mêrik destê xwe bilind kîr, bo çî te gule berdayê?"

Lî wir İbrahim ji nav derdîxin û yê dîm dîkujîn. İbrahim jî, lî wê mîntiqê kesên welatparêz ku nas dîke, yek bî yek dîde dest.

***

Lî gundê HESPİST'ê esker keçîkek welatparêz dî-
(dûmahîk rûp. 11)

MİT İŞİ MEKTUPLARA DÖKTÜ

Yoldaşlar,

Son zamanlarda İç Anadolu Kürtlerine yönelik bir propaganda yapılıyor. Daha askerden yeni dönmüş tanıdığım bir genç, kısa bir süre önce kendisine gelen bir mektuptan söz etti. Mektup daktilo ile yazılmış ve altına "Bir Yurtsever" imzası konmuş. Mektubu okuduktan sonra hemen yakması, ele geçerse kendisi için çok sakıncalı olacağı yazılmış. Tanıdığım genç de ürküp öyle yapmış.

Anlattığına göre, mektupta özellikle TKSP'den ve Kemal Burkay yoldaştan söz ediliyormuş. Kemal Burkay Yoldaş'ın ve yurt dışına çıkmak zorunda kalan öteki devrimci ve yurtseverlerin Avrupa ülkelerinde çok lüks bir hayat yaşadıkları anlatılıyormuş. Yine bu mektupta, TKSP'nin İç Anadolu Kürtlerinin Kürt olmadığı tezini savunduğu ileri sürülüyormuş.

Bu tür yalanları ancak Partimize düşman güçler, en başta da MİT uydurabilir diye düşündüm. Daha sonra benzer mektupların başkalarına da geldiğini öğrendim. Özellikle askerden yeni dönenlere ve geçmişte devrimci ve yurtsever harekete sempati duyduğu bilinen gençlere. O zaman bu işin MİT tarafından düzenlendiğine olan inancım pekişti. Buralardaki yurtsever insanların da kanısı o. Cihanbeyli, Kulu yöresinden birçok kişi bu türden mektuplar almış.

ŞİRZAD – KULU

Zorla Kuzu Kestirdiler

Arkadaşlar,

Bugün Kürdistan'da açık bir talan, soygun ve sürgün politikası izleniyor. Buna maruz kalan illerden biri de Bingöl.

Bingöl'de halkımızın bir bölümü hala yarı göçebe. İlk baharla birlikte yaylalara çıkıp sonbaharda yine köylerine dönüyorlar. Bu insanların geçim kaynağı hayvancılıktan. Bu dönemde en fazla baskılara maruz kalan insanlarımızın bir bölümü de bu köylüler. Aşağıda anlatacağım olay, bu tür binlerce olaydan biri. Baskı halkın günlük yaşamı.

25 Ağustos günü bir askeri birlik yaylamızı sardı. Birlik komutanı teğmen tüm erkeklerin biraraya toplanmasını istedi. Toplandık. Teğmen, "anarşist ve bölücüler yaylanıza uğruyor ve siz de onlara yardım ediyorsunuz, biz bütün bunlardan haberdarız," dedi. Biz kimseyi görmediğimizi ve kimseye yardım etmediğimizi söyledik. Komutan birkaç kişiyi rastgele tokatlayıp küfürler savurduktan sonra, "askerlerim açtır, bir-

kaç kuzu kesin de bizi doyurun bakalım," dedi. Çaresiz, dediğini yaptık. Kuzularını kesip subaylara ayır, elleri ayrı sofraya hazırladık.

Birara birkaç askerin yanına oturup konuştum. İçlerinden dört tanesi "Doğulu" olduklarını söylediler. Kürtçe biliyor musunuz? diye sordum. Biliyoruz, dediler. "Peki halka niye böyle kötü davranıyorsunuz?" diye Kürtçe sorduğumda, içlerinden biri, "Emir kuluyuz, elimizden birşey gelmiyor," dedi. Diğer biri de Başçavuş'u göstererek: "Azılı bir Kürt düşmanıdır. Ama it gibi de korkuyor. Kürt olduğumuzu bildiği için bize hakaret ediyor. Operasyonlarda en önde bizi gönderiyor. İnanmazsanız az sonra bakın.." dedi.

Gerçekten de, yemekten sonra Başçavuş, sert bir sesle dört Kürt eri yanına çağırıp keşif kolu olarak görevlendirdi. Onlar önde gittiler. Biraz sonra da diğerleri hareket etti.

ZOZAN - Bingöl

Kürdistan'dan Manzaralar

YARGICA MEYDAN DAYAĞI

Olay Tunceli'nin Ovacık ilçesinde geçiyor. Meydan dayağından geçirilen ise Ovacık hakimi Halim İmam-oğlu.

Yanlış anlaşılmasın, Kürdistan'ın bir ilçesinde bu işi yapanlar, hükümetin ve burjuva basınının bir ağızdan "ayrılıkçı", "eşkiya" diye adlandırdığı Kürtler değil. Bunu yapanlar devletin şu anlı şanlı güvenlik güçleri, polisler..

Olayın görünürdeki nedeni ise, yargıcın polis arabasına yol vermemiş olması. Demek böyle bir bahane ile, polis Kürdistan'da hakimleri bile meydan ortasında evire çevire dövebiliyor. Olayın gerçek nedeni ise herhalde başka olmalı. Kimbilir, belki de bu yargıç görevini yaparken polislerin hoşuna gitmeyen kararlar vermiştir.

Devletin ilçede görevli yargıcına bile böyle yaptıktan sonra, bu polisin sıradan vatandaşlara yapabileceklerini, yaptıklarını varın siz düşünün. Bu olay da gösteriyor ki Kürdistan'da polis alıkıran, baş kesendir. Ülkemizde yasalardan, haktan hukuktan söz etmek gülünçtür. Böyle bir devlete polis devleti demek bile hafif kalır.

Kürt Olmadığına Dair İmza..

Kendi sömürgeci devletinin yasalarını bile ayak altına almakta, orman kanunlarını uygulamakta, en az yargıç döven polisler kadar cüretli olan ve bu konuda nam yapmış bulunan Tunceli Valisi Kenan Güven ise yeni bir marifet daha işlemiş. Tunceli halkından bir grup kişiyi makamına çağırarak "Kürt olmadıklarına, özbe öz Türk olduklarına" dair bir mazbatayı zorla imzalatmaya kalkmış.

Sömürgeci devlet ve onun valisi Kürtlerin elinden işte böyle belaya çatmışlar ve gülünç duruma düşmüşler.

Kürtlerin "özbe öz Türk" olmaıklarını bundan daha iyi ne gösterebilir? Eğer onlar özbe öz Türk iseler, bu çabaya, bu telaşa ne hacet? Siz hiç, İngiliz hükümetinin, "Kürt olmadığına, özbe öz İngiliz olduğuna" dair bir İngilizle zorla mazbata imzalatıldığını duydunuz mu? Hatta, Türk hükümetinin bile, Batı Anadolu'da yaşayan Türklere böyle şeyler imzalatmaya gerek gördüğünü hatırlıyor musunuz?

Diğer yandan, bu "özbe öz Türk" yurttaşlara neden örneğin "Arap, Çinli veya İspanyol olmadıklarına" dair bir mazbata imzalatılmıyor?.

Tam da garip olaylar ansiklopedisine girecek bir olay.. Hay sağolasın Tunceli Valisi! Senin gibi enayiler olmasa Kürdistan'da olup bitenleri dünya kamuoyuna anlatmakta güçlük çekerdik...

Jandarma Karakoluna Ateş Eden Polisler..

Yine iki ay önce Dersim'in (Türk hükümetinin koyduğu adla Tunceli'nin) 12 kilometre yakınındaki Türüşmek bucağı (Türk hükümeti bu adı da değiştirerek Aktuluk yapmıştır) jandarma karakoluna geceleyin ateş açılmış, bunun "Kürt ayrılıkçılar" tarafından yapıldığı ileri sürülmüş ve Türüşmek bucağı halkı başta olmak üzere, çevre üzerinde yoğun bir terör estirilmiş, pek çok insan gözaltına alınarak işkenceden geçirilmişti.

Şimdi de sözkonusu olayı yapan "eşkiya" ve "teröristlerin" bizzat Tunceli'de görevli bir polis timi olduğu açığa çıkmıştır.

Kürdistan'da buna benzer pek çok olay yaşanıyor. Sömürgeci-faşist rejimin kana, işkenceye batmış polisi, komandosu ve perde gerisindeki yöneticileri, bu tür tertiplerle kamuoyuna dönüp: "İşte terör devam ediyor, vatan tehlikede!" di-

yor, böylece faşist düzenin ömrünü uzatmaya, kendilerine hesap sorulmasını engellemeye çalışıyorlar.

SHP Tunceli Milletvekili Rıdvan Yıldırım, yukarıdaki üç olayı ele alarak Başbakan Özal'ın yanıtlanması için Meclis'e bir soru önergesi verdi. Önergede, yargıç döven, jandarma karakoluna ateş açan polisler ve Tunceli Valisi Kenan Güven'in kanunsuzlukları hakkında herhangi bir işlem yapıp yapılmadığını soruyor. Bu kişiler hakkında hiçbir şey yapılmadığını, yapılmayacağını biz elbet biliyoruz. Çünkü bu zorbalara bu görevler verilmiştir. Özal'ın, Evren'in onlardan istedikleri de budur.

Kiği'de Kanun Değil, Kürt Köpeklerinin Hükümü Geçer

Cumhuriyet Muhabiri Mehmet Gültekin, ara seçimler için gittiği Bingöl'ün Kiği ilçesindeki durumu, 17 Eylül tarihinde şöyle yansıtıyor:

"Şu sıralar işiniz Bingöl'ün Kiği ilçesine düşerse, Türkiye Cumhuriyeti'nin herhangi bir ilçesinde olduğu gibi davranmaya kalkışmayın. İl merkezinden üç saatte, toz toprak içinde ulaştığımız Kiği'ye geldiğiniz zaman, önce jandarma ve polis karakoluna uğramanız lazım. Güvenlik görevlilerine kimliğinizi gösterecek ve ziyaretinizin amacını bildireceksiniz. İlçeye girişiniz uygun görülürse, polis ya da jandarma size Kiği'ye giriş izni verecektir. Ama bu izin sadece ilçe merkezi için geçerli olacaktır. Çünkü köylere giderseniz telsizli korucular hemen "merkez"e durumu bildirecek ve "köyde bir yabancı var" diyeceklerdir. Zaten köylüler günde üç kez "merkeze" tekmil vermek zorundalar.

"Hava karardıktan sonra Kiği'de sokağa çıkmayın. İlçede kesinlikle sokağa çıkma yasağı diye bir uygulama yok. Sadece eğitilmiş kurt köpekleri sokağa salınıyor. Köpekler ilçe sakinlerini tanımadığı için Kışılılar akşamları sokağa çıkamıyorlar. Hastalık durumunda bile güneşin doğmasını bekliyorlar.

"Bingöl'ün bir başka ilçesi Genç'te de durum Kiği'dan farklı değil. Hele Genç'in dağ köylerinde bir de operasyon sürdürülüyor."

İşte, sözde sıkıyönetimin olmadığı Bingöl'ün merkez ve ilçelerinde durum böyle. Polisler, komandolar ve onların kurt köpekleri sıkıyönetim döneminin terörünü olduğu gibi sürdürüyor. Ara seçimler bile durumu hafifletmeye yetmemiş.

Katil Yüzbaşı Ali Şahin "Görevine" Devam Ediyor

Okurlarımız, ırz düşmanı ve katil yüzbaşı Ali Şahin'i hatırlıyacaklardır. Sıddık Bilgin'e ve akrabalarına yaptığı işkenceler, yaralı Sıddık'ı kurşuna dizmesi olayı basına geniş biçimde yansımıştı.

Bu sadist ve katil yüzbaşıya ne yapıldı dersiniz? Hiçbir şey. O, bu işler için eğitilmiş ve görevlendirilmiş "şerefli" bir Türk subayı olarak, "vatan hainlerine" karşı görevine devam ediyor.. Ondandır son haber şöyleler:

"Yüzbaşı Şahin, Ilıcalar bucağındaki kahveye girerek buradaki vatandaşları sıra dayığından geçirdi."

Sözde işkence olaylarının üstüne gittiklerini, sorumlulardan hesap sorduklarını iddia eden Evren, Özal ve öteki çetebaşlarından sor-mak gerekir: Hani Ali Şahin için ne yaptınız? Yaptıkları basına çarşaf çarşaf yansıyan bu ırz düşmanı ve katil nasıl oluyor da işine rahat rahat devam ediyor ve yeni zorbalıkları işliyor?

Evren'in, Özal'ın ve faşist rejimin tüm öteki sorumlu ve büyükbaşlarının iç ve dış kamuoyuna yalan söylediklerini, işkence ve terörün baş sorumlusunun kendileri olduğunu bu örnek de açık biçimde gösteriyor. Ali Şahin faşist rejimin kullandığı terör ve cinayet maşalarından yalnızca biridir ve onun gibi binlercesi dün olduğu gibi bugün de icrayı sanata devam etmektedir.

Buna Karşılık, işkence olaylarının üzerine giden, bu arada Sıddık Bilgin olayını da açığa kavuşturmakta büyük çaba gösteren SHP milletvekilleri Cüneyt Can-

(Devamı 5. sayfada)

Özal'ın Ekonomik Politikası Şimdi Daha Da Tökezliyor

Türk başbakanı Turgut Özal, özellikle de seçim propagandası döneminde kendileriyle muhalefet partileri arasındaki mücadelenin "eskiyle yeninin mücadelesi" olduğunu vurgulamayı ön plana çıkardı ve istikrar için ANAP'ın kazanmasının şart olduğunu sık sık dile getirdi.

Özal'ın istikrardan neyi kastettiği açık. Bunun bir yanı bir avuç soyguncu dışındaki ezici çoğunluğun her türlü demokratik hak ve özgürlükten yoksun olması demektir. Yani gözaltı, işkence, hapis, idam cezasına çarptırılmak, sendika seçememek, grev yapamamak, düşüncüyü açıklayamamak vs. dir. Diğer yanı ise "24 Ocak kararları" diye bilinen ekonomik programdır. Faşist Özal baskı ve terörün ikiz kardeşi olan ekonomik politikasını bir başarı gibi sunuyor ve Türkiye'nin ancak kendi iktidarınca, bu modelle kalkınabileceğini söylüyor.

Oysa işçi, memur, esnaf, köylü gibi sınıf ve tabakalar için ortaya çıkardığı yıkıcı sonuçlar bir yana, eldeki veriler "24 Ocak modeli"nin son dönemde ciddi güçlüklerle yüzyüze bulunduğunu ve hatta onun terk edilip edilmediği türünden soruların sorulmasına neden olduğunu gösteriyor. Daha doğrusu şu sıralarda "model" in kendisi ana ilkeleri bakımından tökezliyor. Şöyle ki; 24 Ocak programının ana hedefinin "ithal ikameci"likten "ihracata dayalı gelişme"ye geçmek olduğu biliniyor. Türkiye gibi ihraç edilebilir malların üretiminin düşük düzeylerde bulunduğu ülkelerde bu amaca erişilemek için de herşeyden önce içerde tüketim kısıtlamasına gitmek gerekir. Ancak geniş kitlelerin satınalma güçleri düşürülerek, durgunluk yaratılarak dışarıya satılacak mal bulunabilir. Türkiye'de 1980'den bu yana yapılan da budur.

Öte yandan faşist cunta döneminde ihracatı arttırmak amacıyla ihracatçı tekellere öylesine akıllamaz kolaylıklar sağlandı ki duruma öteki burjuva kesimleri bile tepki gösterdiler, tekellerin iç mücadelesi kızıştı.

Bütün bunların sonucu olarak ta yaklaşık yüzde 30'u hayali olsa bile Türkiye'nin ihracatında belli bir yükselme ortaya çıktı. 1980 yılında dışatımın GSMH (Gayri Safi Milli Hasıla)'ya oranı yüzde 5,2 iken, 1984'te bu oran yüzde 14,2 ve 1985'te ise yüzde 15'e çıktı. Ancak bu yıl ihracatta yeni artışlar sağlama bir yana eski oranını bile tutturmanın olanaksız olduğu açığa çıkmış bulunuyor. 1986 yılının ilk yedi ayında gerçekleşen rakamlar, ihracatın bu yıl en iyimser tahminle GSMH'nın yüzde 13'ü kadar olabileceğini gösteriyor. Açık ki bu da Özal'ın ekonomik programının önemli bir hedefine ulaşamaması demektir.

Gene "24 Ocak modeli" nin tüketimi kısıtlamak, tasarrufu arttırmak ve kredileri tahdit etmek biçimindeki bir başka hedefi de daha şimdiden suya düşmüş bulunuyor. Hükümet programında öngörülenin tersine mevduat artışı istenilen düzeyde gerçekleşmiyor, hatta yer yer gerileme gösteriyor. Buna karşılık kredilerde ise önceden tahmini güç sıçramalar görülüyor. Örneğin, özel bankalar 1985 yılının ilk yedi ayında 676 milyar lira tutarında mevduat artışı sağlarken, bu yıl bu miktar 650 milyar lira dolayında kaldı. Gene geçen yılın aynı döneminde bu bankaların açtıkları kredi tutarı 185 milyar lira iken, bu yılın ilk yedi ayında dağıtılan kredi tutarı 1 trilyon 5 milyar liraya fırladı. Kamu bankalarının durumuna gelince: Bu bankaların geçen yılın ilk yedi ayında sağladıkları mevduat artışı 799 milyar liradan bu yıl 1 trilyon 117 milyar liraya çıktı. Aynı bankaların 1985 ve 1986 yıllarının ilk yedi ayındaki kredi artışı ise sırasıyla 382 milyar ve 1 trilyon 75 milyar liradır.

Başka bir deyişle kamu bankaları bu yılın ilk yedi ayında geçen yılın aynı dönemine oranla yüzde 40 dolayında mevduat, yüzde 180 dolayında ise kredi artışı sağlamış bulunuyorlar. Böylece toplam kredi üç yıldan bu yana ilk kez toplam mevduatın yüzde 90'ını aşmış oluyor. Diğer taraftan Bankacılık çevrelerinin bizzat kendileri kredilerin dayanıklı tüketim malları başta olmak üzere piyasanın canlanmasında kullanıldığını belirtiyorlar. Bu durum ise bütünüyle 24 Ocak'ın temel hedeflerine aykırı enflasyonu şaha kaldıracak bir gelişmedir.

Özal hükümeti tam da seçim propagandası yoğunlaşmışken DİE eliyle 7.8 oranında bir kalkınma hızına erişildiğini ilan ediverdi. Ancak hükümet dışında hemen herkes buna karşı çıktı, bunun bir seçim yatırımı olduğu belirtildi. Bir dizi ekonomik göstergeye bakıldığında gerçekten de bu oranda bir kalkınma hızının olanaksızlığını görmek güc değil. Patron örgütü TUSİAD bile İngilizce olarak yazdığı "Türk Ekonomisi 86" isimli raporunda aynı şeyleri söylüyor. "Bir problem olmaya devam eden işsizlik, senelik yüzde 7'nin üzerinde bir büyüme hızına ulaşmadan çözülmeyecektir. Sekiz veya on sene sonra gerçekleşebilecek bu büyüme hızına daha önce ulaşılması mümkün değildir". Diğer taraftan Özal, ekonomide büyük bir canlanma ve gelişme anlamına gelen yüzde 7,8'lik kalkınma hızını ilan ederken, durgunluğun ve iflaslardaki artışın bir göstergesi olan protestolu senetler son yılların en yüksek değerine ulaştı. 1986'nın ilk yedi ayın-

da protesto gören senetlerin değeri 411.8 milyar liraya ulaştı. Bu bir önceki yılın aynı dönemine oranla yüzde 109'luk bir artışı ifade ediyor. Bu sonuç ile 7.8 gibi yüksek oranlı bir kalkınma hızının birbiriyle bağdaşmayacağı açıktır.

Dış ticaret yönünden de Özal ekonomisi içaçıcı bir tablo sergilemiyor. Hükümet özellikle de petrol fiyatlarındaki düşüşü gözönüne alarak bu yıl için cari işlemler açığını 400 milyon dolar dolayında tutmayı öngörmüştü. Ama evdeki hesap gene çarşıya uymadı ve geçen yılın ilk beş ayında 311 milyon dolar olan bu rakam bu yılın aynı döneminde 922 milyon dolar olarak gerçekleşti. Mayıs ayından bu yana geçen sürede gelişmenin bu doğrultusunda herhangi bir değişiklik yok. 1986 yılının ilk beş ayında cari işlemler açığının en önemli kalemi olan dış ticaret açığını 1985'e göre yüzde 43'lük bir artış var. Gene turizm geliri işçi döviz gibi öteki kalemlerde de duraklama ve hatta gerileme söz konusudur. Bu yılın ilk yarısında geçen yılın aynı dönemine oranla dış ticaret gerileme görülürken, dış ticarette artış var. Dış borçlarda aralıksız süregelen büyümede de herhangi bir yavaşlama yok.

Görüldüğü gibi Özal ekonomisi başta sıkı para politikası olmak üzere temel konuların hemen tümünde ciddi sorunlarla, güçlüklerle yüzyüze bulunuyor. Bu durumu sadece seçim taktiklerine bağlamak ta yanlış. Elbette seçim politikasının buna etkisi var ama sorun onun ötesinde süngü gücüne dayanılarak sürdürülen modelin çıkamazının büyümesidir asıl olarak.

Beri taraftan hükümet "24 Ocak Modeli"nden de vazgeçemeyeceğine göre -ki bu onun kendi sonu demektir aynı zamanda- kaçınılmaz olarak bir takım önlemler alma yoluna gidecek. Bunun için seçimlerin geçmesi bekleniyor. Alınacak önlemlerin neler olacağı konusuna ise kamuoyu yabancı değil. Seçimler sona erer ermez yeni ve ağır bir zam furiasının geleceği daha şimdiden belli. Gene hükümetin döviz sorununu "çözmeye" ve ihracatı arttırmaya yönelik bir önlem olmak üzere Türk lirasını devalüe etmeye hazırlandığı kanısı da yaygın. Daha doğrusu ekonomik programının yürüyebilmesi için geniş halk yığınlarını yeni yükler altına sokacak, sömürü ve soygunu bir kerte daha katmerleştirecek reçeteleri cebinde hazır bekliyor Özal'ın.

Üstüne üstelik IMF ve Dünya Bankası gibi emperyalist kuruluşlar da büyük bir sabırsızlık içerisindedir. Gerçi onlar da Özal'ı güç durumda bırakmamak için seçimlerin sona ermesini bekliyorlar ama bazan sabırlarının taşıdığı ve direktiflerini açık seçik gönderdikleri de oluyor. Örneğin bundan kısa bir süre önce bir Amerikan danışmanlık firması tarafından hazırlanan projeye uygun olarak KİT'lerin tekellere

(devamı 7. sayfada)

ONURLU BİR YAŞAMA ANCAK ÜLKEMİZİ ÖZGÜRLEŞTİREK KAVUŞABİLİRİZ

12 Eylül faşist cuntasından sonra Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'nda estirilen terör uzun süre burjuva basınına yansımada. Cuntanın yasakları buna olanak tanımıyordu. Buna karşılık sol basın sürekli olarak bu konuyu işledi. Gerçi ülkede bu çeşit yayını basıp dağıtmak legal planda olanaksızdı, illegal olarak yapılanlar ise oldukça dar bir çerçeveyi kapsıyordu fakat gene de içeride ve dışarda yürütülen çalışmalar, faşist rejimin içyüzünün açığa çıkmasında önemli derecede rol oynadı.

Buna karşılık faşist çete ve öteki bazı burjuva mihraklar sol basında yer alan haberleri "karanlık güçlerin oyunu", "vatan hainlerinin tertibi", "bö-lücü propaganda" gibi sunmaya büyük özen gösterdiler.

Ne zamanki burjuva basın-yayın organları üzerindeki baskılarda bir aralanma meydana geldi ve hiç değilse günlük olayları yansıtmada kısmen de olsa daha rahat bir ortama girildi, yazılıp çizilenlerin hiç te "kötü niyetli" çevrelerin propagandası olmadığı görüldü. Tersine bunların toplumsal yaşamda her an karşılaşılan şeyler olduğu biz-zat burjuva basınında yer alan haberlerle de doğrulandı. Bazan basit gibi görünen bu olaylardan her biri aslında rejimin aynası niteliğindedir.

İşte Tunceli'li Necla Yüce'nin bashedan geçenler de böyle bir örnek. Günlük gazetelere yansıyan haberlere göre "güvenlik görevlileri" PKK davasından aranan Mehmet Yüce'nin evine gizlice gelip gelmediğini tesbit konusunda güçlük çekmişler. Karısı Necla ve kaldığı ev gözaltında tutulmasına, eve sık sık baskın düzenlenip aranmasına rağmen bir türlü bir ipucu elde edilememiş. Eh böyle olunca da elini kolunu bağlayıp boş oturacak değil ya "vatanın ve milletin bütünlüğünü korumaya canla başla çalışan" güvenlik güçleri. Ellerin altında önce Osmanlının sonra ise Cumhuriyet Türkiye'sinin onca zengin deneyi var-

ken bu küçücük olayla mı başa çıkamıyacaklar?

Bu amaçla da Necla Yüce gözaltına alınıyor ve cinsel ilişkide bulunup bulunmadığını saptamak üzere Pülümür Sağlık Ocağında muayeneye gönderiliyor. Ne var ki Sağlık Ocağı eldeki mevcut olanaklarla bu işi tam olarak saptayamayacağını bildiriyor. Bunun üzerine genç kadın Tunceli Devlet Hastahanesine sevk ediliyor. Muayene sonucunda Devlet Hastahanesi Necla'nın "uzun süredir cinsel temasta bulunmadığı"na dair rapor düzenliyor.

Söyle bir düşünelim; eğer bu durumun tersi saptansaydı ne olacaktı? Kuşkusuz "güvenlik güçleri" önce Necla'dan kendileriyle işbirliği yapmasını ve kocasını ele vermesini isteyeceklerdi. Necla bunu kabul etmeseydi veya kocasını görmediği için onların bu istemini yerine getiremez durumda kalsaydı, o zaman da gözaltında tutulmaya devam edilecek, işkencenin her tür-lüsünden geçirilecek ve büyük bir ihtimalle tecavüze uğrayacaktı.

Beri taraftan acaba şimdi rahat mıdır bu Kürt kadını? Şimdiye kadar çektikleri işkence değil midir? Açık-tır ki bunlar da işkencedir. Hem de fiziki işkenceden çok daha ağır olan bir işkence.

Necla Yüce geleneklerin güçlü olduğu bir toplumda yaşıyor. Sürekli gözaltında tutulma, baskı görmenin yanı-ra "cinsel temasta bulunup bulunmadığı"nın saptanması" amacıyla muayeneye gönderilmesi onun için dayanılmazı güç psikolojik bir işkencedir, onur kırıcı bir durumdur. Yalnız onun için değil ailesi, çevresi için de öyledir. Ama ne varki hertürlü insani duygudan yoksun, insan onuruna en küçük bir saygısı bulunmayan, ahlaksızlık çukuru-nun en dip noktasındaki Tunceli valisi gibi faşistler bundan bir şey an-lıyamazlar. Adamlarda onur diye bir şey yok ki başkalarının onurunu kırmanın bir değer ifade ettiğini anly-

bilsinler. Zaten Vali Kenan Güven de yaptığı açıklamayla sanki bunu kanıtlamaya çalışıyor. Söyle diyor faşist cuntanın valisi:

"Bunu tesbit etmek için o kadını hastahaneye sevk etmeyecek miyiz? Tabii bunu kimse tasvip etmez ama tatbikatın tabii seyri içinde böyle oluyor. Bunda ne gibi bir terslik var?.."

Daha önce Ovacık'taki başka bir olaydan sonra da böyle bir durumun ortaya çıktığını hatırlatan vali; "pusu kuranların kaldıkları ihbar edilen evde kalan iki kız götürülüp muayene ettirilmiş, biri bozuk çıkmış. Yataklık yapıp yapılmadığını başka nasıl anlı-yacaksınız?" diye devam ediyor ve ayrıca bu gibi iddiaların, "dağdaki eşki-yanın uzantıları tarafından ortaya atıldığını" belirtmekten de geri kal-mıyor.

Ama Necla Yüce'nin başına gelenler bununla sınırlı değil. "Güvenlik güçle-ri" kocasından boşanması için de sü-rekli baskı yapıyorlar kendisine. Nec-la ise bütün bunlara dayanamıyarak sonunda boşanma davası açıyor ve köydeki babasının yanına taşınıyor.

İşte olay bu. Ama yanlış anlaşılma-sın bu uygulama şu veya bu yönetici-nin kötü oluşunun veya hata yapma-sının bir sonucu değil. Bu, faşist-sö-mürgeci devlete hakim olan anlayışın kendisidir, resmi devlet politikasıdır.

Bu ve benzeri olaylar da gösteriyor ki Türk sömürgecileri halkımıza en aşağılık yöntemlerle saldırmaktan geri kalmıyorlar. Ona maddi ve moral her türden işkenceyi yapmayı sürdürüyor-lar. Çünkü onların devleti başka türlü ayakta kalamıyor. Bu rejimin tek gıda-sı terördür, insanlık dışı uygulamalardır.

Bu kötü durumdan kurtulmak ve insanlık onurumuzun böylesine perva-sızca çiğnenmesine son vermek ise ancak ülkemizin kaderini elimize al-mamızla mümkün olabilir. Kürdistan'da sömürgeci işgal sona erdirilmeden, onların işbirlikçisi yerli sömürücülerin düzenine son verilmeden; yani özgür ve demokratik bir Kürdistan kurul-madan bizim için kurtuluş söz konusu değil. O gün gelene kadar da böylesi daha nice olay yaşıyacak Kürt halkı.

YARGICA..

(baştarafı 3. sayfada)

ver ile Ali İhsan Elgin hak-kında soruşturma açıldı, dokunulmazlıklarının kalk-ması isteniyor. Nedeni de faşist rejimin kanlı cinayet-lerinden bazılarını ortaya sermeleri. Çete başı Evren'-in bundan dolayı onlara ateş püskürdüğü, SHP'nin eski genel başkanı Gürkan'ı çağırıp uyardığı hatırladadır. Yine aynı nedenle Danışma Meclisi Tunceli üyesi Kamer Genç hakkında, Bingöl Ağır Ceza Mahkemesinde dava

açılmıştır. Güya Kamer Genç, "devlet adam öldürü-yor" diyerek Cumhuriyeti "tahkir ve tezyif etmiş".

İrz düşmanını, katili "kolluk kuvveti" yapıp orta-ya salan, ama cinayeti açığa çıkarmanın üstüne gidip onu bir avuç suda boğmak isteyen bir "Cumhuriyet" tahkir ve tezyife layık değil midir? Ondan daha aşağı-lık bir devlet olur mu?

Ne yapalım ki haydutlar, soyguncular suyun başını tutmuş: Biri cumhurbaşkan-lığı makamına el koymuş,

öteki başbakanlığı ele ge-çirmiş. Diğer görevleri de çetenin öteki elemanları ara-sında bölüşürmüşler. Hay-dutların kanunu, yönetimi de böyle olur elbet.

Kiği'de halk, SHP Genel Başkanı Erdal İnönü'yü "So-palı yönetimine hayır", "İş-kence ve baskılara son", "Zindanlar boşalsın, genel af", "141-142 ve 163 kalk-sın!" sloganlarıyla karşıladı. Bu, tüm zulme ve teröre rağ-men halkımızın sinmediğini, zorba rejime karşı direndiğini gösteriyor. Erdal İnönü

ise, iktidara gelince baskıya ve işkenceye son verecek-le-rini belirterek, "sorumluları uyarıyorum, itlerini bağla-sınlar!" dedi.

Elbet, işkenceye, baskıya son vermek, itleri bağlamak kolay olmayacaktır. Kürt halkının varlığı tanınmadık-ça, demokrasi tüm kurumla-ryla gerçekleştirilmedikçe, sömürü ve zorbalık güçle-ri-nin karşısına halkın örgütlü gücü dikilmedikçe, baskı ve işkence zaman zaman hafif-lese bile tümüyle ortadan kalkmayacaktır.

Afgan Halkının Barış Ve Gelişme Uğrundaki Mücadelesi

ANAHİTA RATEBZAD

Afganistan Demokratik Cumhuriyeti Barış, Dayanışma ve Dostluk Örgütü Başkanı.

Afgan halkı zor günler yaşıyor. O, iki cephede birden savaşıyor: Bir yandan düşman saldırısına karşı koyuyor, savaşın yaralarını sanyor, tahrip edilenleri onarıyor; diğer yandan, ekonomik ve sosyal dönüşüm yolunda ilerliyor. ABD Demokratik Afganistan'a karşı ilan edilmemiş bir savaş açmıştır. Bu savaş karşı-devrimci çeteler eliyle, İran ve Pakistan topraklarından yürütülüyor. Düşmanın tüm entrikalarına karşılık, ülkedeki politik durum günden güne düzeliyor, yurtsever güçlerin birliği pekişiyor. Bugün devletin politikası işçiler, köylüler, zenaatkarlar, birçok kabile ve milliyetler tarafından etkin biçimde destekleniyor. Ulusal burjuvazi ve din adamları kesimi de halk iktidarına arka çıkıyor.

Devrim ve Kitleler

Afganistan'da Nisan 1978 devriminin ardından Pakistan, İran ve Çin'de düzinelerce kamp oluşturuldu ve bunlarda her yıl 40-50 bin dolayında terörist eğitildi. Bunlar daha sonra, yıkıcı eylemlerde bulunmak üzere ADC'ne sızdırıldılar. ABD, Afganistan'a karşı bu caniyane savaşı desteklemek için, son birkaç yıl içinde 1 milyar 250 milyon dolardan fazla harcadı. Japonya, Federal Almanya, Suudi Arabistan ve ABD'nin güdümündeki öteki ülkeler ile onların yönlendirdiği bir dizi uluslararası örgüt, karşı-devrimcilere yılda 650 milyon ile 1,2 milyar dolar arasında tahsisat ayırdılar. Çin, İran ve Pakistan, düşmanlarımızı cömertçe, Batı yapısı çeşitli modern silahlarla-füzeler de dahil olmak üzere- donattılar.

Karşı-devrimci haydutlar, sözkonusu dış güçlerin askeri yardımını kullanarak bu süre içinde 39 devlet işletmesini, 133 camii ve diğer kutsal yerleri, 2707 okulu, 130 sağlık merkezini yıkıp yıktılar. Bu caniyane savaşla Cumhuriyete verilen maddi zarar Afgan parasıyla 36 milyara ulaşıyor.

Bu durumda, Afganistan Demokratik Halk Partisi (ADHP) ve devlet, düşmanın saldırısını tam olarak püs-kürtmek için gerekli koşulları yarat-

mayı kendisine kutsal bir amaç saymaktadır. ADC'nin yapısı Nisan Devrimi'nin demokratik karakterine göre biçimlenmiştir. Bu devrimin amaçları açıktır: Halkın refahını sağlamak, gelişmiş bir ekonomi ve kültüre sahip, sosyal adalete dayalı bir toplum kurmak. Halkımız, özgür olmayı, ulusal bağımsızlığı pekiştirmeyi, demokrasiyi geliştirmeyi amaçlayan tarihi kararlar aldı ve bu yoldan şaşmıyacaktır.

Tarihi önem taşıyan bugünkü aşamada ADHP'nin, Devrimci Konsey'in ve Hükümet'in belirlediği stratejik doğrultu, halk iktidarının tabanını genişletmeye ve güçlendirmeye yöneliktir. Hükümet, halkın çıkarlarına uygun biçimde ve yurtsever, demokratik temeller üzerinde ulusal birliği ve uyumu sağlamak için geniş kapsamlı bir ulusal işbirliğine hazır olduğunu açıklamıştır. Buna uygun olarak, halkın tüm kesimlerinin ve tüm milliyetlerin Partili olmayan güvenilir temsilcileri Devrimci Konsey'de, Bakanlar Kurulu'nda ve yerel devlet ve yönetim organlarında yer almışlardır. Şu anda, yönetime karşı tarafsız, hatta zıt olan kesimlerle süregelen bir diyalog vardır.

Devrimci Konsey resmen ilan etmiştir ki, ülkede hiçbir şey ve hiç kimse, Nisan Devrimi'nin amaçlarına karşı çıkmayan, Cumhuriyetin yasalarına saygı gösteren ve sömürücü olmayan sınıf ve tabakaların özlem ve çıkarlarını karşılamak için çalışan hiçbir örgütün ve politik grubun kuruluşuna karşı ve engel değildir. Devlet bu tür örgütler ve gruplarla yapıcı bir birlik oluşturmaya her zaman hazırdır.

Tüm ilerici, yurtsever güçler Ulusal Yurtsever Cephe'de birleşmiştir. Gençlik ve kadın örgütlerini, sendikaları, ilerici aydınları, din adamlarını, çeşitli aşiret ve milliyetlerin temsilcilerini biraraya getiren Cephe'nin üye sayısı 760 bine ulaşıyor ve o, ülke yaşamında etkin bir rol oynuyor.

Halkın değişik kesimleri Parti'nin ve kitle örgütlerinin çalışmalarına aktif biçimde katılmaktadır. Devrimden bu yana geçen sürede ADHP'nin Demokratik Gençlik Örgütü'nün üye sayısı 5 binden 155 bine; Afganistan Demokratik kadın Örgütü'nünkü 3 binden 50 bine; sendikaların üye sayısı ise 28 binden 350 bine ulaştı.

Durumun karmaşıklığına rağmen, ülkenin politik yaşamının demokratikleşmesine büyük önem veriliyor. 1985 Ağustosunda bir dizi eyalette ve kent-

te yerel yönetim organlarının seçimi yapıldı; diğer bölgelerde de yapılması bir takvime bağlandı. Bunun

yanısıra, kimi yörelerde yaşlılar kurulu ve aşiret "cirga"ları gibi geleneksel kendi kendini yönetim biçimleri de korunmaktadır.

Kayıtlı seçmenlerden %90'ı sandık başına giderek oy kullandılar. Seçilen "cirga"lar işçi, köylü ve diğer çalışan halk kesimlerinin temsilcilerini de içeriyor. Bunlar cirga'ların toplam üye sayısının % 49'2'sini teşkil ediyorlar. Diğer halk temsilcileri aydınlardan, zenaatkarlardan, aşiret şeflerinden, yaşlılardan, din adamlarından, tüccar ve sanayicilerden, askerlerden ve öğrencilerden oluşuyor. Bu organlara ilk kez kadınlar da seçildiler. Milliyetler de cirgalarda geniş biçimde temsil ediliyorlar. Bunlar arasında Peştular, Tacikler, Hazeraylar, Beluciler, Özbekler, Türkmenler, Naristanlılar, Paşaylar, Hindular ve diğer milliyetler ve kabileler var.

Devletin Sosyo-Ekonomik Politikası

ADC'nin ekonomisi ciddi sorunlarla yüzyüzedir ve biz, bu alanda elde edilen sonuçlardan henüz memnun değiliz. Şunu belirtelim ki, karşı-devrimciler, endüstriyel yönetim sistemini bozmayı, yahut yerel ekonomik bağları koparmayı kesinlikle başaramadılar. Şu anda varolan sorunlara rağmen ulusal ekonomi bir bütün olarak gözle görülür başarılar sağlamıştır.

1984 yılında ulusal gelir %7,5 oranında arttı. Devrimden bu yana 60'1 aşkın yeni endüstri projesi tamamlanarak üretime geçti. Enerji üretimi % 50 oranında, üretimde kullanılan araçların üretimi 5 kat ve yük taşımacılığı -hacim olarak- 10 kat arttı.

Bir toprak ve su reformu şu anda devam ediyor. 330.000 köylü ailesine toprak dağıtıldı. Tüm köylüler feodal beylere ve büyük toprak sahiplerine olan ağır borç ve vergilerden kurtarıldılar. Sulama sistemi iyileştirildi; bu iş için 3,8 milyar afganis (Afgan parası, ç.n.) harlandı. Devlet köylülere yüksek kaliteli tohum, suni gübre ve tarım araçları sağlayarak yardım ediyor. Kütlü pamuğun ve şeker pancarının üretici fiyatı (köylüye ödenen bedel) iki katına çıktı. Şu anda tüm ülkede 127.000 üyesi olan 578 kooperatif var.

Cumhuriyet 1986-1990 dönemi için sosyo-ekonomik gelişme perspektiflerini belirledi. Bu dönemde ulusal gelirin dörtte bir oranında artması ve tüm alanlarda gelişme sağlanması bekleniyor.

Afganistan ekonomisindeki olumlu

değişmeler, hükümete, işçilerin ve memurların yaşam standardını iyileştirmek için bir dizi adımlar atmasını, örneğin ücretlerin iki katına çıkarılmasını, sağladı. Devlet endüstri işçilerine, memurlara, öğrencilere çalışma haftası boyunca parasız yemek sağlanarak bir hayli tutan bedelini üstlendi. Genelde, halkın gelir düzeyi % 90 oranında yükseldi.

Konut yapımı alan olarak genişlemektedir; devlet finansmanı yoluyla yapılan dairelerin toplam alanı 300 bin metre kareyi buluyor. Bu iş için ayrılan fonlar, Kabul'un tüm tarihi boyunca ev yapımı için harcanan miktarı aşılıyor.

Parasız sağlık hizmetleri iyileştiriliyor. Tıbbi bakım yapan kurumların (hastane ve sağlık ocağı ağı) sayısı 1600'e ulaştı. Hastahanelerin yatak kapasitesi yaklaşık olarak % 80, doktor sayısı ise % 40 oranında arttı. İlaç üretimi, devrimden önceye oranla % 70 ithal ise % 113 arttı.

ADHP ve devrimci hükümet, cehaleti tüm olarak ortadan kaldırmanın, bir eğitim sistemi oluşturmanın, nitelikli ve uzman personel yetiştirmek üzere yüksek ve orta düzeyde meslek okulları açmanın başta gelen görevlerden biri olduğunun bilincindedir.

Afganlılar, savaşan bir askerin nasıl tüfeğe ihtiyacı varsa, öylesine, eğitime ihtiyaçları olduğunu kavramışlardır. Devrimden önce halk, hemen hemen tümüyle okumasız-yazmasızdı. Bugün ülkede 1000 dolayında okuma-yazma kursu var ve bunlara 20.000 kişi katılıyor. Sekiz yıl içinde 1 milyon 250 bin kadar Afganistanlı okuma-yazma öğrendi. Bu sürede 409 eğitim enstitüsü oluşturuldu. Özbek, Türkmen, Beluci, Urdu ve Pencabi gibi ulusal dillerde eğitim hakkı tanındı, okullar açıldı. Kabul Üniversitesi üç yeni bölüm açıldı; Nangarhar Üniversitesi ile Devlet Tıp Enstitüsü kuruldu. Bir ilginç ayrıntı: İşçi ve köylü çocukları yüksek eğitim kurumlarına, giriş sınavına gerek görülmeksizin alınıyorlar. Devrim öncesi dönemle kıyaslandığında, ülkenin yüksek eğitim kurumlarında ve yurt dışında eğitimde olan Hazerayların, Türkmenlerin, Belucilerin, Paşayların, Nuristanlıların ve Hinduların sayısı altı kat artmıştır.

Ülkenin tarihinde ilk kez bir ADC Bilimler Akademisi ile sanatçıları, şairleri, yazarları ve gazetecileri bir araya getiren bir birlik oluşturuldu.

Basın-yayın alanında arzulanan düzeye ulaşıldı. Şu anda, ADC'de 38 günlük ve haftalık gazete, 40 dergi toplam olarak 40 milyon tiraja sahip. Bu devrim öncesi dönemin 12,5 katı kadardır. Bahtar Haber Ajansı, dünyanın dörtbir yanındaki 35 haber ajansına enformasyon sağlıyor. Kitap yayını alanında aşağıdaki rakamlar bir fikir verebilir: Zahir Şah'ın saltanatı döneminde yalnızca 107 kitap yayınlanmıştı. Son beş yıl içinde ise 849 kitap, toplam olarak 33 milyon nüsha basıldı.

Barış ve İşbirliği Yolunda

ADC, ülkemizle ilgili olarak durumun normalleşmesi için politik yollardan sürekli çaba gösteriyor. Onun girişimleri, dış müdahaleye tam olarak son verilmesi ve Cumhuriyetin işçilerine herhangi bir dış müdahaleyi önleyecek garantilerin sağlanması noktasında odaklaşıyor. Ne var ki Pakistan, Cenevre görüşmelerinde yapıcı bir rol üstlenmekten kaçınıyor. İsrarlı çağrılarımıza rağmen, Pakistan açık, doğrudan görüşmelere yanaşmıyor.

Afganistan Cenevre'de önemli bir adım attı. BM Genel Sekreterinin özel temsilcisi Diego Cordovez aracılığıyla, karşılıklı ilişkilerin ilkelerine dair sınırlı sayıda Sovyet Birliklerinin kalmasını da içeren bir taslak belgenin içeriği konusunda Pakistan'ı bilgilendirdik. Ancak Pakistan, çok daha katı bir tutum takınarak cevap vermekten kaçındı.

Özel dış politika konularından biri, düşman tarafından aldatılmış yurttaşlarımızın dönüşüyle ilgili olandır. Bu yurttaşlarımız bilsinler ki ülkemizin kapısı tümüne açıktır. Onlar şu örnek üstünde düşünmelidir: Loya Cirga'nın toplantısından bu yana, Batı propagandası tarafından aldatılmış 30.000 kişi silahlarını bırakmışlar ve Afganistan'da yeni bir toplum kurmak için verdikimiz tarihi mücadelede şimdi yer almışlardır.

Biz ADC'ne karşı olumsuz bir tutum takınan tüm ülkelere çağrıda bulunuyoruz: Soruna politik bir çözüm bulunması için uygun bir atmosferin oluşmasına çabalarıyla katkıda bulunmalı ve sözde şu "Afganistan problemi" BM forumlarında veya tarafsız ülkeler hareketi içinde tartışma konusu yapmaya son vermelidirler.

ADC Devrimci Konseyi'nin açıklaması, ADHP Merkez Komitesi'nin 16. plenumunun belgeleri şunu bir kere daha vurguluyor: ADC'nin dış politikası dünyada barışın güçlendirilmesini ve uluslararası işbirliğinin çok yönlü gelişimini amaçlamıştır. Bu politika, aktif ve olumlu tarafsızlık, çepeçevre iyi komşuluk ilişkileri ve dost ülkelerle karşılıklı çıkarıya dayanan ilişkiler prensipleri üzerine bina edilmiştir. Biz uluslararası durumun barış içinde bir arada yaşama, sağduyu ve iyiniyet prensiplerine dayalı olarak normalleşmesi için önerilerde bulunduk.

Bizim halkımız için Sovyetler Birliği ile dostluk yalnızca iyi bir tarihi gelenek değil, aynı zamanda yaşamsal, zorunlu bir ihtiyaçtır. Bu dostluk özgül, barışsever ve tarafsız bir ülke olan Afganistan'ın toprak bütünlüğü, bağımsızlığı ve ulusal egemenliği için güçlü bir güvencedir. Bu dostluk, aynı zamanda, ülkemizin ekonomik ve teknik gelişimi için bir kaynaktır.

Sovyetler Birliği'nin yardımıyla Afganistan Cumhuriyeti'nde 201 ekonomik proje tamamlanmıştır veya inşa halindedir. Ülkenin endüstriyel üretiminin yaklaşık % 75'i, Sovyetler Birliği'nin yardımıyla kurulmuş olan kamu sektörü tarafından sağlanmaktadır.

Kapitalist ülkeler ve bazı uluslararası örgütler Afganistan'a yaptıkları ekonomik ve teknik yardımı tümüyle kestikleri için bu daha da önem kazanıyor.

ADC'nin prestiji, otoritesi ve uluslararası düzeyde tanınması her geçen yıl daha da artıyor. O, şimdi 80 ülke ile ilişkilerini sürdürüyor. ADHP'nin ise 135 kardeş komünist, işçi, devrimci-demokrat partiyle ve ulusal kurtuluş hareketleri örgütleriyle ilişkileri var.

Afgan halkının barışsever duygularını dile getiren ADC Barış, Dayanışma ve Dostluk Örgütü (BDDÖ), 82 ulusal barış ve dayanışma örgütüyle sağlam bağlar oluşturdu. BDDÖ, BM, Dünya Barış Konseyi, Asya-Afrika Halkları Dayanışma Örgütü ve Asya, Afrika ve Latin Amerika Halklarıyla Dayanışma Örgütü gibi birçok uluslararası kuruluşun üyesidir.

DAC ile Dayanışma Dernekleri İngiltere, Batı Almanya, Fransa, İtalya, İspanya, Finlandiya ve Japonya'da oldukça etkindirler. Bunlar, kamuoyuna Afgan devriminin kazanımlarını duyurarak, Batı propaganda çarkının iftira kampanyalarını açığa vurarak önemli bir rol oynuyorlar.

Riya Azadi'nin notu: Bu yazı "Asya ve Afrika-Bugün" adlı Soyet Dergisi'nin Temmuz-Ağustos 1986 tarihli sayısından ve İngilizce baskısından alındı.

ÖZAL'IN.....

(baştarafı 4. sayfada)

peşkeş çekilmesi çalışmalarını hızlandırırken Dünya Bankası işi biraz daha azıtarak "KIT'lerin verimli olanlarını özel sektöre hemen devredin, verimli olmayanlarını ise tasfiye edin" buyruğunu verdi.

İşte Evren-Özal çetesinin baskı ve terör altında sürdürdüğü ekonomik politikanın vardığı nokta bu. Gerçekten de bu faşist çete kadar emperyalizme uşaklığı pervasızca sürdürmüş, açlığı ve yoksulluğu bu ölçüde arttırmış, tekellere bu derece sadakatla hizmet ettirisi bir başka iktidar bulmak hayli güç. Onlar bu konuda bırakalım Türkiye'yi dünyada bile ilk sıralarda yer alırlar. Bu yönüyle, hakkını yememek lazım, Özal iktidarı "yenilikçi"dir.

Zaten İsviçre'nin Davos kentinde yaptığı toplantılara Özal'ın büyük bir tantana ile katıldığı Dünya Ekonomik Forumu (EMF) da kısa bir süre önce yayınladığı raporda "24 Ocak Modeli'nin bu "başarısını" yeterince açık biçimde dile getirdi. Raporda bu "başarı"nın başlıca nedenleri şöyle sıralanıyor: Ekonomiye devlet müdahalesinin azaltılması, işçi güvenliği ve çevre kirlenmesi gibi alanlarda maliyet artırıcı önlemlerden kaçınılması.

Not: Bu yazı ara seçimlerden önce hazırlandı.

MUSUL ve KERKÜK..*(baştaft 1. sayfada)*

petrol boru hattının güvenliğini korumak değil; o bundan çok ötesine iştahlanmıştır.

16 Ekim tarihli Milliyet Gazetesi'nde Rafet Ballı, Türk sömürgecilerinin ve arka plandaki Amerikan emperyalistlerinin niyet ve planlarını çok açık biçimde ortaya seriyor. Bu nedenle yazıyı olduğu gibi sütunlarımıza aldık. Sözkonusu senaryoyu açığa kavuşturmak için eklenecek fazla birşey yok. Aynı gazetede, Siyasal Bilgiler Fakültesi öğretim üyelerinden ve Yeni Forum dergisinin yönetmeni Prof. Aydın Yalçın ise Türk sömürgecilerinin hevesleri ne şu sözleriyle tercüman oluyor:

"Kerkük meselesi, yeni Türkiye'nin tarihinde özelliği olan bir konu. Kerkük meselesi, Türkiye açısından bir anlamda Kıbrıs gibidir. Misak-ı Milli sınırları içindeydi. 1925'te İngilizlere bırakmak zorunda kaldık. Şimdi Irak'ın. Bir yerin statüsü değişince, eski anlaşmalarla kabul edilen esasları gözden geçirmek söz konusu olabilir. Siyasi tarihte bunun örnekleri vardır.

"Batı, Türkiye'nin zaafa düşmesini istemez. Irak'ın parçalanması Türkiye'yi zaafa düşürür. İlimli Arap ülkeleri ise, "aşağı tükürsen sakal, yukarı tükürsen bıyık" misali zor durumda kalırlar.

"Bölge bizim bölgemiz. Bizi doğrudan ilgilendiren meselelerde tepki gösteremezsek, var mıyız yok muyuz diye sorulur. Her yeni hadise birtakım riskler ortaya çıkarır. Atatürk Hatay meselesini nasıl halletti? Şartları iyi değerlendirmek gerekir. Ancak olay, çok bilinmeyenli bir denklem. Faraziyeler üzerinde konuşmak tehlikeli olur."

Görüldüğü üzere Türk sömürgecileri yeni bir istila ve işgal hareketine girişmek için pek hevesli görünüyor ve fırsat kolluyorlar. Gerçi, bu tür planları tehlikeli bulanlar, böyle girişimlerin bizzat Türkiye'nin sınırlarını tartışma konusu yapacağını ve Lozan'ı rafa kaldıracığını düşünüp söyleyenler var. Ama yayımlacılık güçlü bir eğilim olarak bu rejimin saflarında yaşıyor. Geçmişte, Hatay ve Kıbrıs gibi, bunun canlı örnekleri de var. Aydın Yalçın bu örnekleri dayanak alıyor.

İlginç olan, sömürgeci rejimin sözcülerinin Kerkük Türklerinin sayısını da bir milyona çıkarmış olmaları. Bu sayının 30-40 bini geçmediği bilinen birşey. Ama öyle anlaşılıyor ki, bölgede çoğunluğu oluşturan Kürt halkı da buna dahil ediliyor. Öyle olunca da, yine bir hesap hatası var. O zaman, "Kuzey Irak"ın, yani gerçek adıyla Kürdistan'ın şu anda Irak elindeki bu parçasının tümü üzerinde hak iddia etmek ve "Türklerin" sayısını da pekala 3 - 3,5

milyon göstermek mümkündür! Doğru su mütevazi davranmışlar..

Lozan'da da böyle yapılmıştı. "Yeni kurulacak Türkiye Cumhuriyeti, Türklerle Kürtlerin çoğunlukta olduğu Osmanlı topraklarının tümünü kapsamalıdır" denmişti. Misak-ı Milli için aynı ölçüler konmuştu. Ama Türkiye, İngiliz emperyalistlerinin ağır baskısı sonucu, bu bölüşmede, Musul yöresini kendi sınırları içine almayı başaramadı. Daha sonra Türkiye sınırları içinde kalan büyük Kürt nüfusunu da bir çırpıda ve kağıt üzerinde Türk yapıverip yok saydı. Şimdilerde, sınırın öbür yakasında Kürt halkının ulusal kurtuluş mücadelesi yükseldikçe Türk sömürgecileri kendi hesaplarına paniğe kapılıyor, "Asi Kürtlere" ateş püskürüyor, Kürt hareketinin ezilmesi için Irak'a destek veriyor ve zaman zaman, kor-sanca, sınırları aşip kendileri devreye giriyorlar. Ama iş Kerkük üzerinde hak iddia etmeye gelince, petrol bölgesine yönelik iştahları kabarıp işgal planları devreye girince, tezlerine güç kazandırmak için, sınırlar ötesindeki bu "asi Kürtleri" de yeniden Türk yapıveriyorlar. İlahi Türk sömürgecileri!

Ne var ki, sınırlar ötesine düşünülen bu seferin bir nedeni petrol bölgesini ele geçirmekse, bir nedeni de Kürt halkının Irak Kürdistanı'nda otonom ya da bağımsız bir yönetim oluşturmasını önlemektir. Peki, işine geldiği zaman Türk, hatta memleketin "efendisi" saydığı Kürtlerin, Türkiye sınırları dışında bile bir devlet kurmasına veya otonomi edinmesine Türk sömürgecileri neden bu kadar karşıdır? Batı Trakya, Kıbrıs ve Kerkük Türkleri için sefere çıkıp savaşları göze alırken neden Kürtlerin özgür olmasına bu kadar karşılar? Aslında Türk sömürgecilerinin, bu, yalnız zorba değil, aynı zamanda gülünç mantığının nedenlerini herkes bilir. Bu tutarsızlık, Türk sömürgecilerinin Kürt halkına karşı ikiyüzlülüğünü, düşmanlığını pek güzel sergiliyor. Kurdun başı kuzunun postuna sığmıyor.

Diğer yandan, sömürgeci rejim böyle bir macerayı göze alabilir mi? Geçmişteki örnekleri bakılırsa böyle bir maceraya atılmak onlar için hiç de şaşırtıcı olmaz. 1939'da Hatay'ı böyle elde ettiler. Hatay'ın nüfusunun büyük bölümü Arap, bir bölümü de Kürttü. Türk nüfus ise azınlıkta kalıyordu. Tüm Türkleştirme çabalarına rağmen bugün de öyledir. Kıbrıs ise yeni bir örnek. Üstelik Türkiye bu işgali, kendisine sosyal demokrat diyen Bay Ecevit'in hükümeti döneminde gerçekleştirdi. 500 bin kişilik Rum nüfusuna karşı, 100 bin dolayındaki Türk azınlığının yaşadığı adanın yarısı ele geçirildi.

Bugün ise, faşist rejim daha da saldırgan, yayımlacıdır. 12 Eylül döneminde Türkiye'de militarizm kat kat güçlendi. Bu saldırgan güçler, arkalarında ABD'nin ve öteki emperyalist güçlerin teşvik ve desteğini bulunca böylesi bir maceraya atılabilirler. Tam da, iç ve dış basında böylesi bir işgal planının ortaya atıldığı ve politik çevrelerde yoğun biçimde tartışıldığı bu günlerde Türk ordusunun Suriye sınırı üzerinde kışkırtıcı manevralara girişmesi boşuna değil. Hatta, 1984'te ve 1986'nın geçtiğimiz Ağustos ayında Türk ordusunun Irak Kürdistanı'na yaptığı saldırılar da böylesi çok daha geniş kapsamlı bir işgal hareketinin provası niteliğinde sayılmalıdır.

Böylesi bir girişimin Türk sömürgecilerine neye mal olacağı ise ayrı bir konudur. İşgal heveslerinin borazanlığını yapan Bay Aydın Yalçın gibileri bile, "çok bilinmeyenli denklem" diyerek Musul petrol yöresine yönelik bir saldırının taşıdığı tehlikelere işaret ediyorlar. Gerçi, Irak'ı dönülmesi güç bir savaş macerasına sürüklemiş olan Saddam Hüseyin, ülkenin sınırlarını Türk ordusu için su yolu yapacak kadar alçaklaşmıştır. Daha da güç duruma düşerse, Türk sömürgecilerini Bağdat'a kadar buyur etmesi bile şaşırtıcı olmaz. Ne var ki, Irak halkı da alçak diktatörden ve çevresindeki bir avuç uşak ve zorbadan ibaret değil. Türk ordusunun Kerkük ve Musul 'a yönelik bir işgal girişimi, en başta Irak halkının sert direnişi ile karşılaşacaktır. Kürdistan halkımız ise bu yöreyi onlara iğneli fiçici yapacaktır. Böylesi bir maceranın uluslararası düzeyde ve bizzat Türkiye'de yol açabileceği sonuçları ise şimdiden kestirmek imkansızdır. Sömürgeci baylarımızın Dimyat'a pirince giderken evdeki bulgurdan olmaları hiç de şaşırtıcı olmaz.

Öyle anlaşılıyor ki ABD emperyalistleri de Türk sömürgecileri de, hem bölgede hoşlarına gitmeyen gelişmeleri önlemek hem de yağmadan pay kapmak için bazı maceracı girişimlerde bulunabilirler. Ne var ki bu da onların derdine derman olmayacak. Atacakları her adım kendileri için çok daha kötü sürprizlerle doludur.

Kürt halkına gelince, halkımız ne Lozan antlaşmasını, ne de Kürdistan'ı bölen sınırları tanıyor. O, ancak, ülkeyi bölüşen ve bizi ortadan kaldırmaya çalışan zorba devletlere ve onların arkasındaki emperyalist güçlere karşı savaşarak zafere ulaşabilir. Bu savaş yıllardır devam ediyor ve günden güne güçleniyor. Onu durdurmaya ve nihayi zaferini önlemeye hiçbir güç muvaffak olamayacaktır.

BİR SENARYO KONUŞULUYOR

16 Ekim 1986 tarihli Milliyet Gazetesi'nden aynen alınmıştır.

Son günlerde Ankara'nın siyasi kulislerinde ve diplomatik çevrelerinde bir senaryo üzerinde konuşuluyor. Geçmişte de zaman zaman bir dedikodu şeklinde duyulan bu "senaryo", İran-İrak savaşının kritik aşamaya gelmesiyle daha "yüksek sesle" söylenir oldu.

"Çeşitli çevrelerden topladığımız bilgilere göre, bu senaryo şöyle uygulanacak:

* İran, savaşta son saldırıya hazırlanıyor. Humeyni, Saddam'a son darbe yi vuracağı anda Türkiye devreye girecek ve petrol bölgesi Kerkük'e müdahale edecek.

* Buna Sovyetler Birliği şiddetle karşı çıkacak. Türkiye'nin askerlerini Kerkük'ten geri çekmesini isteyecek.

* Bu durumda Amerika devreye girecek. Türkiye'nin yanında yer ala-

Rafet Ballı

cağ. Muhtemel bir Sovyet "saldırısına" karşı "Çevik Kuvveti" Doğu Anadolu'da altyapısı hazırlanmış meydanlara ve garnizonlara yerleştirecek.

* Kıbrıs Harekatı'nda olduğu gibi, "milli gururu" şahlanacak olan Türk kamuoyu, bütün risklerine rağmen bu askeri harekatı destekliyecek. Halkın gözünde başta Özal olmak üzere, diğer üst yöneticiler "kahraman" sayılacak.

* Kerkük'e giren Türkiye, hem buradaki soydaşlarını "kurtaracak", hem de geçmişte zaten Misakı Milli sınırları içinde olan bu zengin petrol bölgesine sahip olacak.

"ÜÇ MİLLİ GEREKÇE"

"Senaryo'nun bundan sonrası için pek konuşmayan bu çevreler, "Türkiye neden Kerkük'e girsin?" sorusunun cevabını şu gerekçeye dayandı-
yorlar:

İrak Kürdistanı

PARTİZAN SAVAŞI GENİŞLİYEREK SÜRÜYOR

İrak Kürdistanı'nda yurtsever güçlerin eylemleri gün be gün daha da güçlenerek sürüyor. Buna karşılık Zorba Saddam rejimi de kaçınılmaz sona yaklaştıkça hırçınlaşıyor ve daha kudurganca eylemlere girişiyor.

Bundan kısa süre önce Kürdistan Yurtsever Birliği Dış Temsilciliği tarafından yapılan açıklamada Haziran ayından buyana gerçekleştirilen eylemlerle ilgili olarak şu bilgiler veriliyor:

Haziran ayında kanlı Erbil valisi İbrahim Zengene'ye suikast girişiminde bulunuldu. Sengav şehir yöneticileri ve askeri garnizondaki 300 kişi esir alındı. Temmuz ayında Kerkük petrol tesislerine karşı bir sabotaj düzenlendi. Ağustos'ta ise Tesloye'de bulunan ana silah depolarından birine karşı sabotaj gerçekleştirildi. Gene Ağustos ayının sonlarına doğru partizanlar Kareza garnizonuna karşı düzenledikleri saldırılarda büyük başarılar elde ettiler, tüm silah ve teçhizatı ele geçirdiler.

KYB'nin askeri alanda sağladığı bu başarılar ve Mevat kasabasını kurtarmak için eylemlere başlaması düşmanın bölgede önemli miktarda askeri yığınak yapmasına neden oldu. Irak kuvvetleri KYB'nin merkezi dahil çeşitli hedeflere karşı geniş bir saldırıya giriştiler. Bu arada sivil yerleşim birimlerini bombalıyor çok sayıda sivilin ölümüne neden oldular. Ancak devrim güçleri düşman saldırılarının tümünü geri püskürttüler ve onlara ağır kayıplar verdirmeyi başardılar. Bu çatışmalar sıra-

sında üç Irak uçağı düşürüldü, onlarca askeri araç tahrip edildi, çok sayıda malzemeye elkondu ve 1500 dolayında düşman askeri öldürüldü veya yaralandı. Peşmerge güçlerinin kaybı 40 ölü, 10 yaralıdır.

Daha sonra Ekim başlarına doğru, Kalki Keywan bölgesinde günlerce süren zorlu çatışmalarda Irak kuvvetleri bozguna uğratıldı. Düşman arkada çok sayıda ölü ve silah bırakarak kaçmak zorunda kaldı.

12 Ekim günü ise KYB'ne bağlı peşmergele bir İran komando birliği Kerkük'te seçilmiş hedeflere karşı başarılı saldırılar düzenlediler. BBC ve Tahran Radyoları tarafından da doğrulanan bu eylem uluslararası kamuoyu nezdinde önemli bir etki yarattı. KYB kaynakları Kerkük eylemine üç bin civarında peşmergenin katıldığını belirttiler.

DÖNÜŞÜ OLMAYAN..

(baştarafı 1. sayfada)

koruyacak bu pahalı "savunma" sistemlerinde ısrar ediyorlar? Emperyalistlerin gerçekte nükleer silahların ortadan kaldırılmasından ve silahlanma yarışının durdurulmasından yana olmadıkları açık. Yıldız savaşları denen sözkonusu proje ise savunmaya yönelik olmayıp ABD ve yandaşlarının tek taraflı üstünlük kurmaları amacına yönelik. Üstelik, bu proje, Sovyetler'i de zorunlu olarak karşı tedbirler almaya itecek, böylece biryandan uzay silahlanacak, dünyamızda savaş tehlikesi giderek artacak, diğer yandan dev kaynaklar, silahlanma gibi insanlığa zararlı bir alana akmaya devam edecektir.

ABD Başkanı Reagan, zirvede bir

* Musul ve Kerkük'te bir milyon civarında Türk yaşıyor. Zaten burası kurtuluş Savaşı başlarında Misakı Milli sınırları içindeydi. Ancak Türkiye, yeterince güçlü olmadığından Kerkük meselesi Lozan'da çözülmedi. O günkü dünya şartlarından dolayı da, 1925'te İngiltere'ye bırakıldı. Yani Türkiye'nin Kerkük üzerinde "tarihten gelen" hakları var.

* Türkiye petrol ihtiyacının büyük bir bölümünü Irak'tan ithal ediyor. Bunun da önemli bir kısmı petrol boru hattından geliyor. Boru hattından Türkiye yılda 300 milyon dolar kadar kira alıyor. Türkiye, bu iktisadi çıkarlarının tehlikeye düşmesine seyirci kalamaz.

* Saddam yönetiminin devrilmesiyle Irak parçalanabilir. Bu durumda Kürtler, Kuzey Irak'ta meydana iyice boş bulurlar. Zaten savaşın getirdiği otorite boşluğu yüzünden hayli güç topladılar. Türkiye'nin doğusundaki ayrılıkçı güçler de Kuzey Irak'ta üsleniyorlar. Bağımsız bir Kuzey Irak, ülkemiz için daha da tehlikelidir.

anlaşmaya varılmasını baltaladıktan sonra, bu tutumunu, her zamanki ikiyüzlüce tavırla, Amerikan halkı ve müttefiklerinden yana göstermeye kalkışıyor. "Yıldız savaşları gibi Amerika'nın ve müttefiklerinin savunmasını yönelik bir projeden vazgeçemedim," diyor. Reagan her zamanki gibi Amerikan halkına da yalan söylüyor. Bu tutum, yalnızca ABD'nde ve öteki emperyalist ülkelerdeki silah tekkellerine yaramıştır. Bundan böyle de trilyonlarca dolar onların kasalarına akacak ve bu paralar dünyanın her yerindeki emekçilerin cebinden çıkacaktır. Silahlanma yarışı, emekçilerin, yoksulların, açların, işsizlerin, barış isteyen halkların zararına yürüyecek. Bu işte onların kazanacağı birşey yok. Nükleer, kimyasal, biyolojik ve tüm öteki silahlar ise onlara ve dünyamızdaki tüm hayata korkunç bir yıkım vaad ediyor.

Sovyet lideri Gorbaçov, İzlanda zirvesi sonucu ortaya çıkan bu olumsuz durumu, "Dünya, dönüşü olmayan bir noktaya yaklaştı" sözleriyle dile getirdi. Bu demektir ki ABD ve müttefiklerinin bu sorumsuz ve maceracı girişimleri nedeniyle Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkeler de kendilerini savunmak için yeni tedbirler alacaklar: uzay askerileşecek, dünya barışının önüne çok daha ciddi engeller dikilecek, dünyamızda gerginlik artacak.

Bu "dönüşü mümkün olmayan noktaya" varmamanın yolu, bugün ortaya çıkan tüm karamsar tabloya rağmen, silahlanma ve savaş yanlısı en gerici emperyalist güçleri frenlemek, dizginlemektir. İlerici ve barışsever insanlık bunu başarabilecek mi? Önümüzdeki yıllar bunu gösterecek. İnsanlık, kendisini ve dünyamızda tüm yaşamı koruyabilmek için bu kaugayı kazanmak zorundadır.

"Anti Terör Timleri" Sahnedede

Faşist rejimin Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde oluşturduğu yeni provakasyon ve terör örgütüne, "Terörle Mücadele ve Harekat Dairesi" ne ilişkin olarak 41. sayımızda ayrıntılı bilgi vermiştik. O günden bu yana bu yolda birhayli mesafe alındığı anlaşılıyor. Bu daireye bağlı olarak eğitilenlerden bin kadarı, daha şimdiden Kürdistan'da görevlendirildiler ve insan avına çıkartıldılar. "Anti terör timi" adı verilen, işkence, adam öldürme ve benzer konularda uzmanlaştırılan bu av köpekleri, sözkonusu dairenin alt örgütü sayılıyor.

Bilindiği gibi, bu yeni terör ve saldırı örgütü yurt içinde olduğu gibi, yurt dışına da yönelik. Örneğin bu dairenin "Yurt dışı bölücü örgütler bürosu", KOMKAR, AKSA gibi yurt dışındaki Kürdistanlı işçi ve öğrenci örgütlerini de hedefler arasında sayıyor. Zaten, faşist rejimin 12 Eylül'den sonra yurt dışına çıkan ve orada demokrasi mücadelesine omuz veren, faşist rejime karşı çıkan Türkiye ve Kürdistan'lı tüm ilerici insanları, demokratları terörist saydığı bilinen birşey.

Faşist rejimin işçileri bakanı Akbulut, 12 Eylül döneminde yurt dışına çıkan yurtsever ve demokrat insanları için "bunlar teröristtir dedik, ama Avrupa ülkelerinden müsamaha gördüler. Bu ülkeler yavaş yavaş yola gelyorlar," diyor.

23 Eylül tarihli Milliyet gazetesi ise, emniyet yetkililerini kaynak göstererek, "Yurt Dışı Bölücü Örgütler Bürosu'nun yurt dışında Türkiye aleyhine çalışmalar yapan örgütleri sıkı takibe alacağız" haberini veriyor. Bu durumda, bundan böyle yurt dışındaki politik mültecilere, Türkiye ve Kürdistan'lı işçi ve aydın örgütlerine yönelik tertip, saldırı ve provakasyonların artması şaşırtıcı olmayacaktır. Sömürgeci-faşist rejim devlet terörünü yurt dışına taşımak için çaba içindedir.

Emniyet Genel Müdürü Saffet Arıkan Bedük, "Terörle Mücadele Daire Başkanlığı'nda görev alan şeflerin ABD'nde eğitildiklerini ise övünerek açıklıyor. Bu amaçla 100 kadar şube müdürü uzman polis ABD'ye gönderilerek kursa tabi tutulmuş. Şöyle diyor bay Bedük: "Bu arkadaşlarımız 1986 Mart ayından Ağustos sonuna kadar orada terörel mücadele nasıl yapılıyor, onu öğrendiler. Bu eğitim kendileri için çok yararlı oldu."

Bu şaşırtıcı değil. ABD Türk subaylarını, polislerini yıllardır ki bu konularda eğitiyor. Besbelli, "terörle mücadele" adı altında yapılan eğitim, aslında ulusal kurtuluş güçleriyle, solcularla, demokratlarla, işçi ve gençlerle, kısacası emperyalizme, faşist ve gerici diktatörlere karşı olan halk güçleriyle nasıl savaşılar, onlar nasıl sindirilir konusu üzerinedir. Onlar, ABD'nde ilerici güçlere karşı komplo, provakasyon, terör ve işkence işinde uzmanlaştırılıyorlar. Altı yıldır Türkiye cezaevlerinde uygulanan bir dizi işkence yöntemi de Amerikan patentini taşıyor. Emperyalistler, tüm ülkelerdeki uşaklarına politik ve maddi destek sağlamakla kalmıyorlar, onları, bir av köpeğini eğitir gibi bu konularda da eğitiyorlar.

Görüldüğü gibi, bir yandan halk açlık çekerken, işsiz milyonlara her yıl yeni yüzbinler katılırken, diğer yandan faşist çete büyük paralar harcıyarak yeni yeni saldırı güçleri oluşturuyor, militarizmi tırmandırıyor. Bu şaşırtıcı değildir. Aç ve işsiz yığınlar başka türlü denetim altında tutulamaz. Bu pervasız soygun düzenini yürütenler, durmadan yeni "kolluk güçleri", yeni silahlı birlikler oluşturmak zorundadırlar. Ne var ki bu bir fasit dairedir, çıkışı yoktur. Bu yöntemle kitleleri uzun süre denetim altında tutmak olanaksızdır ve bu düzenin onların başına yıkılması kaçınılmazdır.

12 Eylül'de Faşist Rejimi Yığınsal Biçimde Protesto Ettik

Yoldaşlar,
12 Eylül'ün 6. yıldönümünde İsviçre'de, Kürdistan'lı ve Türkiye'li ilerici örgütlerin geniş katılımıyla faşist rejimi yığınsal biçimde protesto ettik. Biz, SOL BİRLİK flaması altında yürüdük.

Yürüyüş boyunca Türk ordusunun Irak Kürdistanı'na son saldırısını protesto eden pankartlar taşındı, sloganlar atıldı. İsviçre genelinde bildiri dağıttık ve "FAŞİZME KARŞI OMUZ O MUZA" yazılı el pulları yapıştırdık.

İsviçre'ye büyükelçi olarak atanmış olan, faşist çeteye mensup Haydar Saltık'ı protesto için 11 Eylül'de Türk konsolosluğu ve İsviçre parlamentosunun önüne birer siyah çelenk bıraktık. Çelenklerin üzerinde "Haydar Saltık, İsviçre'den defol!" yazılıydı. Parlamento ve Türk konsolosluğu önünde sloganlar atıldı. Bu eyleme Sol Birlik, Kurtuluş ve Komal taraftarları katıldılar. Basın eyleme geniş yer verdi.

WELAT - CENEVRE

"TÜRKİYE'DE KÜRT VE SİYASİ TUTUKLU YOKTUR!"

Kısa süre önce Brüksel'de yapılan ve Türkiye ile AET'nin ilişkilerini konu alan bakanlar düzeyindeki toplantıda, Türk hükümeti, insan hakları konusunda ve Kürt halkına yapılan baskılar nedeniyle ağır eleştirilere uğradı. Buna karşılık Türkiye Dışişleri Bakanı Vahit Halefoğlu, "Türkiye'de Kürt yoktur, siyasi tutuklu yoktur, cezaevlerinde işkence yapılmıyor" diyerek işin içinden sıyrılmaya çalıştı.

Bay Halefoğlu, yüksek öğrenim görmüş, elçilik yapmış, şimdi de bir ülkenin dışişleri bakanlığını yapmaktadır. Böyle biri, başkalarının gözünün içine baka baka böylesine kocaman yalanlar söylerken hiç terlemez mi, yüzü kızarmaz mı? Onu bu duruma düşüren nedir?

Diğer yandan tam da aynı günlerde, Vahit Halefoğlu'nun bu iddiası bizzat Başbakan Özal tarafından yalanlandı. Sağcı partilerin Viyana'daki toplantısına katılan Özal, basın mensuplarının sorularına karşısında, "Türkiye'de Kürtler baskı altında değildir, onlar da Türkler gibi ülkenin efendisidir" dedi.

Yani Özal, bir yandan, Türkiye'de Kürtlerin varlığı-

nı inkar etmeyerek kendi dışişleri bakanını yalanladı; ama diğer yandan, bunu yaparken bir başka kocaman yalan söyledi. Kürtler de Türkler gibi ülkenin efendisidir, dedi.

Besbelli, ülkenin efendisi olan ne Kürt halkıdır, hatta, ne de Türk halkı. Milyonlarca aç ve işsiz insanın, bu yüzden kendilerini asanların, gözlerini satlığa çıkarılanların, fuhuşa düşenlerin ne biçim "efendi" oldukları ortada.. Ülkenin efendisi olanlar, bir avuç vurguncu, holdingi ve onların hizmetindeki Özal, Evren gibi alçaklardır.

Kürt halkı içinde de, bu soysuz, zorba düzenin hizmetine giren ve bu yüzden yüklerini tutan Şeyh Kamran İnan, Şeyh Vahdettin ve Kepoğlu gibi işbirlikçiler, uşaklar var. Ama böyleleri bile onurlu, özgür insanlar sayılamazlar. Onlar, kendi uluslarının düşmanı, aşağılık yaratıklarındır.

Palyaço Özal, elbet, kendi dışişleri bakanından küçük bir yalancı değildir. Halk boşuna miting meydanlarında şu sloganı yükseltmiyor:

"Özal ekonomide talan, politikada yalan demektir"!

SAMORA MACHEL'İN ÖLÜMÜYLE DÜNYAMIZ DEVRİMCİ BİR LİDER YİTİRDİ

Mozambik Devlet Başkanı Samora Machel'in ölümüyle yalnız Mozambik halkı ve Afrika kıtası değil, dünyamız değerli bir devlet adamını, seçkin bir devrimci lideri yitirdi.

Machel, Zambiya'daki bir toplantıdan ülkesine dönerken, onu taşıyan uçak sınır yoresinde, Güney Afrika topraklarına düştü, daha doğrusu, haberlerden anlaşıldığı kadarıyla düşürüldü. Bunun sonucu, Samora Machel'le birlikte 30'dan fazla kişi yaşamını yitirdi. Olaydan sağ kurtulan birkaç kişiden biri olan Sovyet asıllı pilot, uçağa yerden ateş açıldığını söyledi. Diğer bir yolcu da, önce bir patlama sesi duyduğunu belirtti. Böylece, olayın bir kaza olmayıp, Güney Afrika'daki ırkçı rejim veya onun güdümündeki karşı devrimciler eliyle düzenlenen bir sabotaj olduğu kanısı güç kazanmaktadır. Afrika Ulusal Kongresi'nin sözcüleri de olaydan ırkçı yönetimi sorumlu

tutan açıklamalar yaptılar.

Samora Machel'in ölümü tüm dünyada derin bir üzüntü yarattı. Mozambik'te 60 günlük, Portekiz'de üç günlük yas ilan edildi. Mozambik halkının yanı sıra, Zambiya, Angola ve diğer birçok Afrika ülkesinde kitleler yaygın gösterilerle Güney Afrika rejimini ve ona sırt veren emperyalist güçleri protesto ettiler.

Samora Machel, Mozambik halkının Portekiz sömürgecilerine karşı yürüttüğü kurtuluş savaşını yöneten ve 1962 yılında kurulan FRELMO örgütünün liderlerinden biri idi, kurtuluş hareketinin ideolojik sözcüsü idi. Ülkenin bağımsızlığa ulaştığı 1975 yılından bu yana ise, devlet başkanı olarak ülkesini başarı ile yönetmekte idi.

Sömürgeciler çekip gitmişlerdi ama, geriye bıraktıkları açlık, yoksulluk ve cehaletti; yıkım halinde bir ekonomiydi. Machel'in liderliğindeki devrimci yönetim, eski ve geri yapıyı değiştir-

mek, ulusal ekonomi ve kültürü geliştirmek ve sömürsüz, baskısız bir toplum kurmak için önüne hedefler koydu, çalışmaya koyuldu. Marksizm-Leninizmi rehber edinen devrimci yönetim, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle dayanışmaya, işbirliğine büyük değer verdi. Machel, emperyalizmin baskı ve sömürüsüne karşı bayrak açan seçkin bir Afrikalı liderdi.

Emperyalist güçler ve onların Afrika kıtasındaki büyük köprübaşları Güney Afrika ırkçı rejimi ise, Angola ve Zambiya gibi, Mozambik'in de gelişmesini baltalamak, bu ülkeye sorunlar çıkarmak için harekete geçtiler. Mozambik'de devrimci yönetime karşı yaşanan karşı devrimci bir örgüt (MNR) oluşturuldu. Bu nedenle de Machel günümüze kadar askeri üniformayı sırtından çıkarmadı. Savaş devam ediyordu.

Machel'in ölümü, dünyamızda ulusal kurtuluş, sosyalizm ve barış güçleri için önemli bir kayıp oldu. Ne var ki, Machel'in yoldaşları ve bir tüm olarak Mozambik halkı mücadeleyi sürdürecektir. Machel'in amaçları, kuşku yok, bu ülkede gerçekleşecek.

IRKÇI REJİM..

(baştarafı 12. sayfada)
ve cinayetlerine karşı çıkıyor.

Güney Afrika'nın en büyük günlük gazetesi Johannesburg Star'ın, 1985'te yılın kadını için açtığı ankette en büyük oyu, ırk ayrımına karşı çıkan Wendy Orr adlı doktor kadını aldı. Wendy Orr, hem beyaz, hem de siyah okurlardan en fazla oyu aldı. Bunun nedeni ise, Wendy'nin polis doktoru olarak görev yaparken, cezaevlerindeki baskı ve işkencelere karşı çıkması, bunları korkusuzca teşhir etmesiydi.

Beyazlar içinde ırk ayrımı politikasını yiğitçe eleştiren, ona karşı çıkan seçkin aydın ve yazarlar var. Güney Afrika Komünist Partisi yayın organı African Communist'in editörü Brian Bunting bir beyazdır. Joe Slovo adlı bir beyaz Afrika Ulusal Kongresi lider kadrosu içinde yer alıyor. Güney Afrika'nın ünlü ozanlarından Breytenbach'ın şiirlerinin ana temasını ırk ayrımı politikasının eleştirisi oluşturuyor. Nesir yazarları içinde Andre Brink ve Nadine Gordimer de ırkçı rejime karşı siyah halkın yanında yer alanlardan.

Son yıllarda ırk ayrımına karşı gösteri yapan beyaz üniversite öğrencilerinin sayısı giderek artıyor. ırkçı rejim onlara karşı da saldırgan davranmaktan geri kalmıyor.

Gençler içinde binlercesi askere git-

memek için direniyor veya askerden kaçıyor; bunlardan bazıları çareyi yurt dışına çıkmakta buluyor. Bu iğrenç rejimin suçlarına ortak olmak istemeyen, masum insanları, kadınları, çocukları öldürmeyi reddeden beyaz gençlerin sayıları günden güne artıyor.

Güney Afrika'da ağır politik kriz, aynı zamanda derin bir ekonomik krize yol açmış bulunuyor. Enflasyon derecesi ülke tarihinde görülmemiş bir düzeye vardı.

Ülkenin ekonomisini elde tutan sermaye ve iş çevreleri de şiddet ve ırk ayrımı politikasıyla bugünkü durumu sürdüremeyeceklerinin bilincindedirler. Bu nedenle, sözkonusu çevreler ANC ile görüşme yolları arıyor, Botha rejimini bazı reformlara yöneltmek istiyorlar. Bunlar, ırk ayrımı politikasının hafifletilmesini, özellikle de siyah halk içinde burjuva ve küçük burjuva kesimlerin oluşturulmasını öneriyorlar. Elbet sermaye çevrelerinin düşündüğü ülkeye tam bir demokrasi getirmek ve yönetimi çoğunluğa bırakmak değil. Onlar, siyah halkla olan ilişkilerin yumuşatılmasını ve Güney Afrika'da burjuva sistemin korunmasını amaçlıyorlar. Gelişmelerin bir devrime varmasından ve herşeyi yitirmekten ürküyorlar.

Buna karşılık beyaz azınlık içinde bugünkü ırk ayrımı politikasının sürdü-

rülmesinden ve siyah halka karşı daha sert davranılmasından yana olan daha gerici, saldırgan, silahlı, faşist eğilimler ve örgütler de boy veriyor. Bunlardan biri kendilerine gamalı haçı ve Alman nazilerine özgü yöntemleri seçmiş olan Afrikaner Direnme Hareketi. Bu örgüt Güney Afrika'nın en gelişmiş ve verimli bir bölgesinde salt beyaz halkın yaşayacağı bir devlet kurmayı düşünüyor. Bir başkası, kendisine "Halk Muhafızları" adını vermiş. Bu en gerici kesimler içinde, ordu gücünü de kullanarak faşist bir diktatörlük oluşturma, böylece -salt beyaz azınlık için de olsa- varsayılan demokrasiyi tüm olarak ortadan kaldırma eğilimi güçleniyor.

Güney Afrika'daki 25 milyonluk siyah halk ise ANC'nin öncülüğünde, ırk ayrımı rejimini tüm olarak ortadan kaldırmak için bugün her zamankinden daha yığınsal biçimde ve coşkuyla bu azgın terör rejimine karşı direniyor. ANC'nin sloganı Demokratik Güney Afrika'dır. O, Güney Afrika, orada yaşayan herkesin, hem siyahların, hem beyazların ülkesidir, diyor. Bu mücadelelenin zafere ulaşacağı kesin. ırkçı rejimin günleri değilse bile, yılları sayılıdır. O da tarihin çöplüğüne gömülecek.

Bugün Güney Afrika halkına sağlanacak uluslararası destek, bu ülke halkının çektiği acıları azaltacak, zafer gününü yakınlaştıracaktır.

ÇEND XEBER..

(destpêk rûp. 2)

be, dibêje "tu nan didi tero-
ristan, alikariya wan diki."
Mehekê lê işkence dikan. Lê
keçik tışteki nabêje, berdi-
dın. Şevêkê disa deriyê ma-
la keçikê tê kutan. Vedike,
yek dibêje "em pêşmerge

ne, li filan derê ne, me ra
nan bine." Keçik ji wan ra
nan dibe. Lê ew bi rasti leş-
ker û gundiye çahş büne.
Keçikê dıgrın dıbin, disa eza
û tedayek mezın lê dikan. Di-
sa tışteki nabêje. Berdane, lê
keçik niha din büye.

Disa leşker û polêz li hê-

la Cızirê, gundê SISIRK'ê ji
pireke 65 salî dıkevın şikê.
Şev derê Pirê dikutin, dibê-
jin "em Apoci ne, nan di-
xwazın." Pirê dibêje, "mın
nan dabû we, lê we hemi
gund û kurên mın da destê
eskeran. Welle, ez êdi tu tışt

nadime we. Riya xwe da he-
rın."

Lê deri li ser her tê ku-
tan. Dibêjin, "pirê veke, em
polêz û esker in." Pirê vedı-
ke û wê dıgrın dıbin. Dev û
dıran şikesti, mina mırıyekê
bı şunda tinın.

Güney Afrika

IRKÇI REJİMİN BUNALIMI ARTIYOR

Güney Afrika'da ırkçı beyaz azınlık rejiminin vahşeti varhızıyla devam ederken dünya kamuoyunun tepkileri de bu çağdışı, zorba rejime karşı günden güne artıyor. Buna karşılık, başta ABD olmak üzere, emperyalist ülkeler ırkçı rejime desteklerini sürdürüyorlar.

İrkçi rejim, Soveto olaylarının onuncu yıldönümünün yaklaştığı günlerde, 12 Haziran'da, büyük çapta kitle gösterilerini önlemek ve Güney Afrika'da olup bitenlerin dünya kamuoyuna yansımalarını engellemek amacıyla olağanüstü hal ilan etti. Bilindiği gibi, 15 Haziran 1976'da, siyah halkın yoğun biçimde yaşadığı Soveto kentinde, tüm ilk ve orta dereceli okulların öğrencileri, eğitim düzenini protesto için barışçı bir gösteri düzenlemişlerdi. Ancak asker ve polis birlikleri, hiçbir taşkınlık yapmayan öğrencilere barbarca saldırdılar, makinalı tüfeklerle taradılar ve kenti bir kan gölüne çevirdiler. 600 öğrenci öldü ve binlercesi yaralandı. Olay Güney Afrika halkı arasında ve tüm dünyada büyük tepki ve nefret uyandırdı.

Ülke 12 Haziran 1986'dan bu yana olağanüstü hal ile yönetiliyor. Binlerce işçi önderi, sendikacı ve ırkçı rejime karşı mücadelede etkin olan insan tutuklandı. İrkçi beyazların oluşturduğu silahlı birliklerin siyah halka karşı giriştikleri bombalı saldırılarda 600'ü aşkın kişi öldü. Cezaevlerinde 100'ü aşkın tutuklu katledildi. Bir dizi örgüt daha yasaklandı. Yabancı gazetecilerin ülkeye girişi yasaklandı ve birçok yabancı gazeteci sınır dışı edildi. Basına sansür kondu.

Ancak tüm bunlar ne siyah halkın direnişlerini azaltabildi, ne de Güney Afrika'da sürdürülen vahşetin dünya kamuoyuna yansımalarını önleyebildi. Dünyanın dörtbir yanında, Güney Afrika halkı ile dayanışma günden güne artıyor, bu çağdışı rejimin tecriti hızlanıyor. Demokratik güçler Güney Afrika'daki ırkçı rejime politik destek veren, onunla ekonomik ve ticari ilişkileri sürdüren hükümetleri sıkıştırıyorlar. Bir dizi yeni ülke, ya ilişkilerini kesti ya da azaltmak zorunda kaldı.

Ne var ki, başta ABD, İngiltere, Federal Almanya olmak üzere emperyalist devletler, kamuoyunun baskılarına karşı direniyor ve etkin tedbirler almaktan kaçınıyorlar. Bunlar, kamuoyuna şöyle bir gerekçe gösteriyorlar: "Ekonomik boykottan en çok siyah halk zarar görecektir, işsiz kalacaktır". Bu tür gerekçelerin, salt kamuoyunu aldatmaya ve kendilerini, sözde siyah halkı düşünen hümanistler gibi göstermeye yönelik bir iki yüzlülük olduğu açık. Siyah halk, apartheid

(ırk ayırımı) rejimine karşı bir varlık yokluk savaşı veriyor, ekonomik boykot uygulanmasını en başta o istiyor. Nitekim, daha kısa süre önce, Afrika Ulusal Kongresi'nin (ANC) bir sözcüsü, Reagan ve Tacher yönetimlerinin tutumunu sahtekarlık olarak niteledi.

Ortak Pazar ülkeleri, özellikle de İngiltere ve Federal Almanya, ırkçı rejime ekonomik müeyyideler uygulaması istemine karşı komuoyunu oyalama yoluna başvurdular. Bir süre önce, İngiliz Dışişleri Bakanı arabulucu olarak Güney Afrika'ya gönderildi. Pretorya rejimini yumuşatıp bazı reformlara ikna etmek denendi. Ancak İngiliz bakan eli boş döndü. Nihayet, ırkçı rejimle yoğun ilişkileri sürdürmeleri nedeniyle bizzat kendi kamuoyları önünde rezil duruma düşen bu ülkelerin hükümetleri, Eylül ayında bakanlar düzeyinde yaptıkları toplantıda bazı ekonomik yaptırımlara karar verdiler. Ancak bu yaptırımlar sınırlıdır. Güney Afrika'dan yalnızca demir-çelik ve altın ithalini durdurmakla yetindiler. Diğer stratejik madenlerin, özellikle de Güney Afrika'nın en önemli ihraç ürünü olan kömürün ithaline ise dokunmadılar.

İki yıl öncesi İngiltere'de bir dizi maden ocağını kapatan ve onbinlerce işçiyi sokağa atan Tacher yönetimi, Güney Afrika'dan aldığı ucuz kömürü kullanıyor. Diğerleri de öyle. Çünkü Güney Afrika'da siyah halkın emeği de yaşamı da ucuzdur. Karın tokluğuna çalıştırılan işçiler için iş güvenciliği de yoktur. Geçtiğimiz Eylül ayı içinde bir altın madeni ocağında meydana gelen işkazasında 177 işçi öldü ve yüzlerce işçi de yaralandı. Kazanın nedeni ise emniyet önlemlerinin olmamasıydı. Olay sırasında tünel duvarlarını kaplayan madde yanıp zehirli gaz yayarken, yangını söndürmek için araç bile bulunmadığı görülmüştü.

Önce özgürlük ve demokrasi demagogjisi yapan, bu perde altında sağa sola saldıran, örneğin Nikaragua'nın meşru hükümetine karşı -onu demokratik olmamakla suçlayarak- ekonomik ambargo uygulayan, bununla da yetinmeyip "Kontralar" eliyle veya doğrudan saldırılara yönelen Reagan yönetimi ise, ırkçı rejime karşı herhangi bir ekonomik yaptırıma gitmemek için inatla direndi. Kovboy Reagan, başkanlık yetkilerini kullanarak Kongre'nin kararlarını bile veto etti. Ancak Amerikan kamuoyunda da ırkçı rejime karşı tepkiler yoğunlaşmış bizzat Cumhuriyetçi Parti içinde de Reagan'ın politikasına karşı çıkışlar artınca ABD yönetimi de Botha rejimine karşı ekonomik yaptırımlar öngören Kongre kararına boyun eğmek zorunda kaldı. Buna

göre kömür, demir-çelik dahil, bir dizi Güney Afrika ürünü boykot kapsamına giriyor.

Emperyalistlerin, kamuoyunun baskıları karşısında, istemiye istemiye ilan etmek zorunda kaldıkları bu boykot kararlarına ne ölçüde uyacaklarını ilerde göreceğiz. Onlar, sözkonusu ürünleri elatından veya dolambaçlı yollarla alarak boykotun etkinliğini önleyebilirler.

Türkiye'deki faşist diktatörlüğe gelince, o, biryandan uluslararası platformlarda Güney Afrika Cumhuriyeti ile hiçbir ticari ilişkimiz yoktur diye yalan söylerken, diğer yandan varolan ticaretini son iki yıl içinde iki kat artırdı, 60 milyon dolardan 135 milyona çıkardı. Kendisi de ırkçılığın batağına batmış sömürgeci-faşist Türk rejiminin elbet, başka zorba ve ırkçı rejimlerle dost olmasında şaşacak birşey yoktur.

Dünya demokratik kamuoyunun ve bizzat kendi halklarının tepkilerine rağmen, emperyalist çevrelerin ırkçı rejimle politik ve ekonomik ilişkileri sürdürmedeki inatlarının nedeni bellidir. Bu çevrelerin Güney Afrika'da büyük yatırımları var. Güney Afrika'nın zorba rejimi, siyah halkı kamçı ve barut gücüyle köleleştirip en azgın biçimde sömürürken bu sömürünün aslan payını da emperyalist şirketlere peşkeş çekiyor. Bu ülkenin zengin maden yataklarına emperyalistlerin ihtiyacı var. Onlar, sözde insan haklarından yana görünürlerken, gerçekte sözkonusu ekonomik ve askeri çıkarlarını tehlikeye sokabilecek bir değişimden ürküyorlar. Sıkı işbirliği içinde oldukları ırkçı azınlığa güveniyor ve iktidarın çoğunluğun eline geçmesi, Güney Afrika'da demokratik bir yönetimin oluşması halinde bugünkü sömürü çarkının yürümeyeceğini biliyorlar. Bu nedenle de, bu barbar yönetime yönelttikleri kimi eleştiriler bir dansıklı doğuştan başka birşey değil. Onlar ırkçı azınlık rejimi ile tam bir çıkar ve kader birliği için deller.

Ancak, ırkçı beyaz azınlık yönetiminin artık tam bir vahşet halini alan tüm canhıraş çabalarına ve ona hayat veren emperyalist desteğe rağmen Güney Afrika'daki durum uzun süre böyle devam edebilir mi? Edemeyeceğini sözkonusu emperyalistler de, Güney Afrika'daki beyaz azınlığa mensup birçok çevreler de iyi biliyorlar.

Güney Afrika'da yıllardır siyah halkın sürdürdüğü mücadele, bizzat beyaz azınlığın saflarını derin biçimde etkiliyor. Beyaz işçi ve aydınlar içinde giderek daha çok sayıda kimse ırk ayırımına, yönetimin siyahlar üzerindeki terör

(devamı 11. sayfada)